

HRVATSKI VOJNIK

Broj 160. Godina IV. 2. studenoga 2007. www.hrvatski-vojn timer.hr

CIJENA 7 KN

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

RAZGOVOR

General pukovnik Slavko Barić,
zamjenik načelnika GS OSRH-a, koordinator
izvođenja vojne vježbe Noble Midas 07

Postigli smo sve postavljene ciljeve

US DoD

SAN DIEGO

Guvernerova zahvala

U oči utakmice profesionalne lige američkog nogometa San Diego-Houston 28. listopada na stadionu Qualcomm održana je svečanost na kojoj je odana počast nastradalima u požarima koji su pogodili zapad SAD-a, kao i onima koji su dali svoj doprinos da katastrofa ipak bude manja. Među najzaslužnijima je i 2000 pripadnika američke Nacionalne garde. Pred ispunjenim gledalištem nekima od njih osobno je zahvalio guverner Kalifornije Arnold Schwarzenegger.

SEUL

Južnokorejska izvozna ekspanzija

Južnokorejski Ured za programe namjenskih akvizicija je 29. listopada objavio da se državni izvoz namjenskih proizvoda ove godine učestvostručio u odnosu na prošlu godinu, s 260 milijuna dolara na više od milijardu.

Radikalno povećanje Korejci prije svega mogu zahvaliti bogatim prodajnim ugovorima s Turskom (vježbovni zrakoplov KT-1 /na slici/ i tenk XK-2) te Filipinima (puške K-3, streljivo, vojna vozila).

PLYMOUTH

Stop za bijeli prah!

MoD UK

Većina svjetskih agencija je ovaj tjedan zabilježila otkrivanje prijevoza goleme količine kokaina u sjevernom dijelu Atlantika. Najzaslužnija za taj uspjeh je posada britanske fregate HMS Portland, čiji je helikopter tipa Lynx 27. listopada primijetio sumnjivu ribaricu s venezuelskom zastavom. U dogovoru s američkom obalnom stražom, fregata se približila radi provjere.

Posada ribarice odmah je počela bacati pakete u more. Ispostavilo se da su puni bijelog praha, ukupno oko tonu. Nakon stupanja na civilni brod, mornari Portlanda su na njemu našli još dvije tone droge. Brod i posada otegljeni su u Venezuelu na kriminalističku obradu.

MOSKVA

Načelnik vodi vježbu

MORF

Ruska vojska je 28. listopada počela s jednodnevnom ciklusom uvježbavanja postrojbi za borbu protiv paravojnih postrojbi i terorističkih skupina. Vježbe se održavaju u Aziji, na krajnjem istoku najveće zemlje svijeta,

a zapovjednik im je osobno načelnik ruskog GSOS-a general Jurij Balujevski. Osim spomenutih ciljeva, vježba će se fokusirati i na neutraliziranje potencijalnih oružanih sukoba unutar Rusije, kao i organizaciju logističke i tehničke potpore postrojbama u dalekoistočnom području.

NEW DELHI

Amerikanci u indijskoj džungli

Indijske elitne postrojbe Gurkha su potkraj prošloga tjedna s američkom Stryker bojnom za brzo razmještanje započele vježbu u indijskoj državi Uttarkhand, 500 kilometara od New Delhija.

Vježba *Yudh Abhyas* održavat će se do 17. studenoga, a vojnici će provoditi dane u džungli, fokusirajući se na postupke u izravnoj borbi protiv terorističkih skupina. Vojna suradnja dviju država ubrzano raste, od 2001. održale su 50 zajedničkih vježbi.

GLASGOW

Vojno-diskografski ugovor

Gajde i bubnjevi, glazbeni dio Kraljevskih škotskih draguna, našli su se u društvu rappera 50 centa i popularne *enfant terrible* pjevačice Amy Winehouse. Naime, postrojba je potpisala ugovor s diskografskom kućom Universal, čiji su suradnici i spomenute globalne zvijezde. Ugovor vrijedi oko dva milijuna dolara, a uključuje troškove snimanja CD-a, prezentiranje benda i isplate utemeljene na prodajnim rezultatima budućeg glazbenog uratka, priopćio je londonski Times. Sav novac koji će Gajde i bubnjevi zaraditi bit će doniran u dobrotvorne svrhe unutar

oružanih snaga. Na CD-u će biti obrada, poput *Mull of Kyntire* Paula McCartneya, ili *Sailing Roda* Stewarta, kao i tradicionalnih škotskih balada te filmskih tema.

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morh.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morh.hr)
Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,
Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)
Prijevod: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Jasenka Pešak

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 3786-348;
fax: 3784-322

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informira-
nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-
platnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:
Tiskara Varteks d.o.o.,
Zagrebačka 94, 42000 Varaždin

Naslov uredništva:
MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojniki.hr>
E-mail: hrvojniki@morh.hr
Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.

Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Zamjenik načelnika GS OSRH-a, general pukovnik Slavko Barić, koordinator izvođenja vojne vježbe Noble Midas 07

S obzirom na to da su u vježbi sudjelovale sve tri grane naših OS, potvrdili smo i sposobnost dostizanja visokog stupnja interoperabilnosti u intergranskom djelovanju...

Strana 4

U Rakitju obilježena 17. obljetnica ustrojavanja Jedinice za posebne namjene MUP-a RH

"Ovdje u Rakitju svaki pojedini pripadnik pronašao je svoju priliku. Ovdje se stvara dotad neviđena snaga zajedništva, svakoga dana jača duh pobjednika", vratio se brigadir Andabak u dane kad su Tigrovi iz Rakitja i specijalci iz Lučkog odlučno krenuli u obranu Lijepe Naše, znajući da se neki nikad neće vratiti...

Strana 8

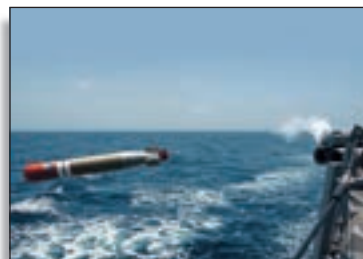
Orkestar Hrvatske vojske

Uz bogatu karijeru koju je Orkestar ostvario u proteklih šesnaest godina, pred sadašnjim su sastavom i brojne aktivnosti koje planiraju realizirati u nadolazećem razdoblju, a s obzirom na kvalitetu koju su dosad pokazali nema dvojbe da im predstoji još jedna uspješna sezona

Strana 12

Laka torpeda u priobalnim vodama

Iako donedavno smatrana samo pomoćnim oružjima, nova potreba djelovanja i najvećih ratnih mornarica u plitkim priobalnim vodama pokrenula je novi ciklus razvoja lakih torpeda

Strana 22

general pukovnik Slavko BARIĆ

zamjenik načelnika GS OSRH-a,
koordinatore izvođenja vojne vježbe
NOBLE MIDAS 07

- u vojnom dijelu smo postigli sve što smo planirali
- u civilnom dijelu smo postigli visok stupanj usklađenosti s ministarstvima i drugim tijelima državne uprave

Postigli smo sve postavljene ciljeve

S obzirom na to da su u vježbi sudjelovale sve tri grane naših OS potvrdili smo i sposobnost dostizanja visokog stupnja interoperabilnosti u intergranskom djelovanju. Prema našim ocjenama, u vojnom dijelu smo postigli sve što smo planirali. I ova vježba je, kao i mnoge prije nje, pokazala da imamo motivirane, dobro osposobljene i obučene vojnike, dočasnike i časnike te da nemamo razloga biti nezadovoljni u usporedbi s vojnicima zemalja NATO saveza

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Vježba je bila zahtjevna prije svega jer se u njezinoj organizaciji tražio angažman svih tijela državne uprave. Svi segmenti Oružanih snaga koji su sudjelovali u vježbi ispunili su ono što se od njih očekivalo

Noble Midas 07, najvažnija NATO vježba u ovoj godini, uspješno je provedena, a Republika Hrvatska se pokazala spremnom i sposobnom biti domaćin tako velike vježbe. Reakcije svih sudionika su pozitivne, a pismene pohvale za domaćinstvo stižu svakodnevno. Iskustvima s vježbe koristit će se ne samo Ministarstvo obrane i Oružane snage nego i sva ostala tijela državne uprave kod organiziranja i sudjelovanja na takvim i sličnim aktivnostima u budućnosti. O tome koji su sve pozitivni učinci vježbe Noble Midas te kakva je njezina važnost za naše Oružane snage, ali i državu u cjelini, razgovarali smo s general pukovnikom Slavkom Barićem, koordinatorom izvođenja vježbe Noble Midas 07.

Kako biste ocijenili hrvatsko domaćinstvo velikoj NATO NRF vježbi Noble Midas 07?

Mislim da doista s velikim zadovoljstvom možemo reći kako se Hrvatska pokazala spremnom i sposobnom biti domaćinom ovako velike vježbe. Ispunili smo sve zahtjeve i možemo biti vrlo zadovoljni što smo bili domaćini i pružili gostoprimstvo svim njezinim sudionicima. Vježba je bila zahtjevna prije svega jer se u njezinoj organizaciji tražio angažman svih tijela državne uprave. Bila je potrebna vrlo dobra koordinacija između većine hrvatskih ministarstava, kao i na razini OS-a. Svi segmenti Oružanih snaga koji su sudjelovali u vježbi ispunili su ono što se od njih očekivalo. Hrvatska je pokazala da je svjesna si-

gurnosnih izazova i spremna u skladu sa svojim mogućnostima sudjelovati u pripremama snaga za rješavanje određenih kriznih situacija. U svakom slučaju, našu smo zadaću u potpunosti obavili, za što gotovo svakodnevno dobivamo pismene pohvale. Vježba je protekla bez incidenata, posebno je važno što su se tijekom cijele vježbe provodile visoke mjere zaštite okoliša.

Spomenuli ste zaštitu okoliša. Jesu li tijekom vježbe poštivani svi propisi koji se na nju odnose?

Sve zemlje sudionice pridržavale su se standarda i mjera zaštite okoliša koje smo tražili i koje propisuju naši zakoni. Prije, tijekom i po završetku vježbe na svim lokacijama na kojima se ona održavala provode se monitoring. Sva mjerenja koja su provedena nakon vježbe pokazala su da nije bilo nikakvih zagađenja ili onečišćenja okoliša ni na jednoj od lokacija. Vježba je završila, brodovi i podmornice su otišli iz našeg akvatorija i ništa se negativno nije dogodilo. I tijekom pripreme vježbe smo tvrdili da se provode vrlo visoke mjere zaštite okoliša i da incident gotovo i nije moguć, te da se neće upotrebljavati ništa što mi ne dopuštamo. Završetak vježbe bez ijednog incidenta je potvrdio da smo bili u pravu.

Jedan od važnih segmenata koji je u vježbi došao do izražaja je i potpora zemlje domaćina (HNS). Je li i u tom dijelu Hrvatska napravila dobar posao?

Tu je napravljen doista velik i dobar posao. Međuresorna suradnja bila je vrlo dobra jer smo od samog

početka shvatili značenje vježbe za zemlju u cjelini. Tijekom pripreme uložili smo dosta truda i u informiranje javnosti, što se u konačnici pokazalo vrlo dobrim. Naime, kod takvih aktivnosti od velike je važnosti da javnost dobije cjelovitu i pravodobnu informaciju o svim aktivnostima koje se provode. Iako je Ministarstvo obrane bilo glavni izvor informacija, potporu su nam davala i ostala tijela državne uprave. Iskustva s ove vježbe zasigurno će nam dobro doći kod organizacije takvih i sličnih aktivnosti ubuduće.

U više navrata je istaknuto kako je Noble Midas 07 najvažnija NATO vježba u ovoj godini. Možete li to prokomentirati?

Na vježbi Noble Midas, zasigurno najvećoj i najvažnijoj NATO vježbi u ovoj godini, provjeravala se sposobnost snaga za brzo djelovanje (NRF) i to prije svega pomorskih snaga. Svrha je bila provjeriti njihovu kompatibilnost, sustav vođenja i zapovijedanja, informacijsko-komunikacijske sustave i zadane procedure. Ne mogu ja ocjenjivati kako je to učinjeno, ali koliko znamo iz razgovora, vježba je uspješno provedena. Sve postavljene zadaće su provedene, a u njoj su sudjelovale sve predviđene zemlje. Cjelokupni informacijsko-

Sve zemlje sudionice pridržavale su se standarda i mjera zaštite okoliša koje smo tražili i koje propisuju naši zakoni. Prije, tijekom i po završetku vježbe na svim lokacijama na kojima se ona održavala provode se monitoring. Sva mjerenja koja su provedena nakon vježbe pokazala su da nije bilo nikakvih zagađenja ili onečišćenja okoliša ni na jednoj od lokacija

komunikacijski sustav i sustav vođenja i zapovijedanja je funkcionirao. Postignut je izrazito visok stupanj kompatibilnosti i interoperabilnosti, pa vjerujem da je ocijenjeno kako su snage koje su sudjelovale u vježbi uvježbane i spremne za obavljanje svojih zadaća.

Kako biste ocijenili važnost ove vježbe za naše Oružane snage?

Sudjelovanje u vježbi Noble Midas ima višestruka pozitivna značenja za naše Oružane snage. Svakako treba izdvojiti sudjelovanje naših časnika u združenim zapovjedništvima, kao i osnivanje mornaričkog stožera odakle smo pratili vježbu. Na taj smo način i sebi stvorili standarde u organizaciji, vođenju i sudjelovanju u ovoj vježbi. Bili smo u skupini koju je vodila Nizozemska, pa smo potvrdili dobru suradnju s nizozemskim oružanim snagama. Pokazali smo i da se možemo držati svih propisanih pravila u vođenju tako velike i zahtjevne vježbe, te da u nju možemo uključiti i naše radarske i ostale elektroničke sustave, čime smo više nego zadovoljni.

S obzirom na to da su u vježbi sudjelovale sve tri grane naših OS-a, potvrdili smo i sposobnost dostizanja visokog stupnja interoperabilnosti u intergranskom djelovanju. Treba istaknuti i dobitak za Oružane snage ulaganjima u infrastrukturu koja je nakon vježbe ostala na uporabi mornarici, zrakoplovstvu i kopnenoj vojsci. Prema našim ocjenama, u vojnom dijelu smo postigli sve što smo planirali. Mislim da smo i u civilnom dijelu postigli visok stupanj usklađenosti s ministarstvima i drugim tijelima državne uprave koji su bili angažirani u organizaciji vježbe.

Komodor Hinden, zapovjednik NATO NRF 10 snaga koje su sudjelovale u vježbi, kazao je kako su naše Oružane snage, kad je o interoperabilnosti riječ, na istoj razini kao NATO te da im je to uvelike olakšalo provođenje vježbe. Kako to komentirate?

Iako znamo da naši vojnici vrlo angažirano ulaze u takve vježbe, želeći prije svega dokazati svoj stupanj izobrazbe i pripremljenosti, ali i postrojbe u cjelini bez obzira na njezinu veličinu, moram priznati da

Hrvatska je pokazala da je svjesna sigurnosnih izazova i spremna u skladu sa svojim mogućnostima sudjelovati u pripremama snaga za rješavanje određenih kriznih situacija

smo se čak i malo iznenadili koliko brzo su naši vojnici i zapovjednici prihvatili sve procedure koje su se od njih tražile. I ova vježba je, kao i mnoge prije nje, pokazala da imamo motivirane, dobro osposobljene i obučene vojnike, dočasnike i časnike, te da nemamo razloga biti neza-

dovoljni u usporedbi s vojnicima zemalja NATO saveza.

Gdje će se sve moći primijeniti iskustva s vježbe Noble Midas i koliko su ona važna na našem putu u NATO savez?

Iskustva s ove vježbe ponajprije će nam dobro doći u stožernom radu zapovjedništava sve tri grane našeg OS-a. Naime, naši časnici koji su radili u našim stožerima, ali i u dijelovima zapovjedništva u Napulju usvojili su nova znanja u procedurama planiranja takvih vježbi. Imamo časnike koji su prošli cjelokupnu proceduru organiziranja i provođenja vježbe i koji će moći takve procedure primjenjivati u našim zapovjedništvima. Osposobili smo i časnike koji će vrlo brzo nakon što uđemo u NATO moći raditi u zapovjedništvima u Monsu, Napulju, Izmiru ili bilo kojem drugom zapovjedništvu, u čijem će radu Hrvatska sudjelovati. I u tehničkom dijelu stekli smo vrijedna znanja o uporabi novih informacijsko-komunikacijskih sredstava i radarskih sustava. Mornarica će, naravno, najviše profitirati jer se upoznala s novim susta-

vima, provjerene su mogućnosti naših brodova, a što je vrlo bitno, upoznali su se i s mogućnostima i procedurama brodova ostalih zemalja koje su sudjelovale u vježbi. To je teško bilo gdje naučiti osim na tako velikoj i složenoj vježbi. Upravo to je najveća korist koju imamo od vježbe Noble Midas. Tijekom vježbe provjerili smo i naše tehničke mogućnosti i mogu reći da smo zadovoljni. Provjeren je i dio snaga HRZ-a i PZO-a, a Noble Midas je bila i dobra prigoda HKoV-u za provjeru dijela svojih snaga koje se pripremaju za sudjelovanje u mirovnim misijama, tj. vidjeti koliko su one kompatibilne s NATO snagama. Iskustva s vježbe itekako su važna i moći će se primijeniti u svim granama Oružanih snaga, a znanjima koja smo proširili i usvojili u organizacijskom dijelu koristit će se ne samo Ministarstvo obrane i Oružane snage, nego i sva ostala tijela državne uprave, kod organiziranja i sudjelovanja na takvim i sličnim aktivnostima u budućnosti. ■

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA OBRAMBENU POLITIKU
SLUŽBA ZA NATO I PARTNERSTVO ZA MIR

objavljuje:
INTERNI NATJEČAJ

Svečanost u povodu umirovljenja brigadnog generala Josipa Zvirotića

Prigodnom svečanošću u MORH-u 29. listopada u mirovinu je ispraćen brigadni general Josip Zvirotić.

Na svečanosti su bili ministar obrane Berislav Rončević, državni tajnik Mate Raboteg, zamjenik načelnika GS OSRH general pukovnik Slavko Barić, glavni inspektor obrane general pukovnik Marijan Mareković, pomoćnik ministra za ljudske resurse Željko Goršić, pomoćnik ministra za materijalne resurse Ivo Bačić, p.o. za Upravu za financije i proračun Željko Gregić te drugi visoki dužnosnici MORH-a i OSRH.

snimio B. ŠENK

Ministar Rončević zahvalio je generalu Zvirotiću na doprinosu u razvoju i jačanju OSRH, uz želje za uspješnom drugom karijerom, uručivši mu prigodni dar u znak zahvalnosti i sjećanja na njegov dugogodišnji aktivni doprinos Oružanim snagama. Brigadni general Zvirotić, zahvaljujući na dosadašnjoj dobroj suradnji i dobrim željama, istaknuo je kako će sada, nakon sedam premještaja tijekom svoje vojne karijere, imati više vremena posvetiti se obitelji, ali će kao vojni stručnjak i dalje biti na raspolaganju hrvatskim Oružanim snagama.

OJI

Otvorenje izložbe u Galeriji MORH-a

U Galeriji MORH-a "Zvonimir" u Zagrebu, Bauerova 33, 7. studenoga u 19 sati bit će otvorenje jubilarne XX. samostalne izložbe akademske slikarice Loare Blažević, pod nazivom "Otkriva se djeci i malenima".

Izložba se organizira u povodu Međunarodnog dana djeteta 20. studenoga, a održava se uz potporu Ministarstva kulture. Na otvorenju će biti štitičnici i djelatnici Centra za rehabilitaciju MIR, Rudine, iz Kaštel Novog kojima je namijenjena donacija djela s izložbe, a u glazbenom programu nastupit će harfistica Lovorka Begović.

Izložba se može razgledati do 27. studenoga u radnom vremenu Galerije: od ponedjeljka do petka od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. Nedjeljom i blagdanom Galerija je zatvorena.

1. Viši stručni savjetnik - zamjenik vojnog predstavnika, ustrojbeno mjesto: brigadir, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

- Uvjeti** - osobni čin: brigadir
- VSS - društveni ili tehnički smjer
 - zapovjedno i operativno iskustvo
 - završena 3. razina vojne izobrazbe
 - 10 godina radnog staža

2. Viši stručni savjetnik za NATO i PzM, ustrojbeno mjesto: pukovnik - dva izvršitelja, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

- Uvjeti** - osobni čin: bojnik, pukovnik
- VSS - društveni ili tehnički smjer
 - zapovjedno i operativno iskustvo
 - završena 3. razina vojne izobrazbe
 - 10 godina radnog staža

3. Stručni savjetnik za PXP-IPP - ustrojbeno mjesto: bojnik - jedan izvršitelj, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

- Uvjeti** - osobni čin: satnik, bojnik
- VSS društvenog ili tehničkog smjera
 - 5 godina staža u struci

4. Stručni savjetnik za PARP - ustrojbeno mjesto: bojnik - jedan izvršitelj, mjesto službe Bruxelles, Kraljevina Belgija

- Uvjeti** - osobni čin: satnik, bojnik
- VSS društvenog ili tehničkog smjera
 - 5 godina staža u struci

5. Viši stručni referent za PCC, ustrojbeno mjesto: satnik - jedan izvršitelj, mjesto službe Mons, Kraljevina Belgija

- Uvjeti** - osobni čin: satnik
- društveni ili tehnički smjer
 - 5 godina staža u struci

6. Viši stručni savjetnik - dva izvršitelja, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

Uvjeti - VSS-SRM I.

- DSI
- 10 godina staža u struci

7. Stručni suradnik - prevoditelj - jedan izvršitelj, mjesto službe: Bruxelles, Kraljevina Belgija

- Uvjeti** - VSS, društvenog smjera - SRM I.
- prednost poznavanje francuskog jezika
 - DSI

Osim navedenih uvjeta za popunu navedenih radnih mjesta očekuje se:

- posjedovanje važeće sigurnosne provjere razine

SECRET

- iskustvo u radu s NATO tijelima i/ili međunarodnim organizacijama

- iskustvo vezano uz funkcionalno područje za koje se kandidat prijavljuje

- znanje engleskog jezika, minimalno 90% ALCPT ili STANAG 3232

Upućivanje imenovanih u Bruxelles je **do 20. kolovoza 2008.** sa stupanjem na dužnost **od 1. rujna 2008.**

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta potrebno je dostaviti **do 1. prosinca 2007.** na adresu: **Ministarstvo obrane, Služba za NATO i Partnerstvo za mir, Zvonimirova 12/II, 10 000 Zagreb.**

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon **01/4568-856** ili **01/4568-099.**

U Rakitju obilježena 17. obljetnica ustrojavanja Jedinice za posebne namjene MUP-a RH

Snagom zajedništva i duhom pobjednika

“Ovdje u Rakitju svaki pojedini pripadnik pronašao je svoju priliku. Ovdje se stvara dotad neviđena snaga zajedništva, svakoga dana jača duh pobjednika“, vratio se brigadir Andabak u dane kad su *Tigrovi* iz Rakitja i specijalci iz Lučkog odlučno krenuli u obranu Lijepe Naše, znajući da se neki nikad neće vratiti...

Napisala i snimila Marija ALVIR

U organizaciji Udruge Tigar 90/91 Rakitju u istoimenom mjestu nedaleko od Zagreba 27. listopada obilježena je 17. obljetnica ustrojavanja Jedinice za posebne namjene Ministarstva unutarnjih poslova RH. Tim povodom članovi Udruge i drugi gosti okupili su se na ulazu vojarnje “Vitez Damir Martić” kod spomen-ploče podignute na mjestu ustrojavanja postrojbe, poznate i pod nazivom Bojna Rakitje.

Nakon intoniranja državne himne i minute šutnje za poginule pripadnike postrojbe i sve hrvatske branitelje, u spomen na njihovu žrtvu podno spomen-ploče položeni su vijenci i zapaljene svijeće, a potom su uslijedili prigodni govori. U ime organizatora okupljene je pozdravio brigadir Zdravko Andabak. Prisjećajući se vremena i predratnih okolnosti u kojima je nastala ta postrojba, podsjetio je na golemi doprinos koji su u stvaranju hrvatske države dali pripadnici Bojne Rakitje, istaknuvši da su u njezinim redovima bili mladići iz gotovo svih krajeva Hrvatske i Hrvati iz Bosne i Hercegovine.

ne. “Ovdje u Rakitju svaki pojedini pripadnik pronašao je svoju priliku. Ovdje se stvara dotad neviđena snaga zajedništva, svakoga dana jača duh pobjednika“, vratio se Andabak u dane kad su *Tigrovi* iz Rakitja i specijalci iz Lučkog odlučno krenuli u obranu

ime Vlade potpisao Ugovor o pravu na gradnju i gradu Zagrebu za pomoć u izgradnji, kao i brigadiru Miodragu Demi zahvaljujući kojemu je Udruga uspostavila izvrsnu suradnju s gradskim Uredom za branitelje. Da bi spomen-dom mogao biti dovršen do iduće

obljetnice, najavio je zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, napominjući kako je to moralna obveza grada Zagreba, a u brzozjavu koji je uputio članovima Udruge, ministar Rončević je uz čestitke izrazio želju za budućim susretima u spomen-domu u vojarni Rakitje.

U ime potpredsjednice Vlade i ministrice obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Jadranke Kosor, okupljenima se

■ U spomen na poginule pripadnike postrojbe podno spomen-ploče položeni su vijenci i zapaljene svijeće

Lijepe Naše, znajući da se neki nikada neće vratiti. Prisjećajući se svih žrtava kao i doprinosa svih koji su bili prvi kad je trebalo, upitao se jesu li danas u dovoljnoj mjeri prepoznate i vrednovane. Spominjući administrativne probleme s kojima se susreću u realiziranju projekta izgradnje spomen-doma u Rakitju, izrazio je zahvalnost ministru obrane Berislavu Rončeviću koji je u

obratio njezin pomoćnik Zoran Komar, a u ime čelnika MUP-a pozdravio ih je Josip Mihaljević. Riječi potpore preživjelim pripadnicima Bojne Rakitje uputio je i fra Žarko Relota koji je s fra Nediljkom Knezovićem predvodio molitvu za sve poginule branitelje, a u sklopu prigodnog kulturno-umjetničkog programa nastupili su amateri KUD-a Strmec i Klapa HRM-a “Sveti Juraj”. ■

Sastanak NATO grupe za obuku u Kanadi

Panel financijskih eksperata

— Vera GILJEVIĆ —

U Kanadi u Quebec Cityju od 1. do 5. listopada održan je 66. sastanak NATO grupe za obuku - financijske podgrupe (NTG FSG) sa 42 predstavnika iz 26 zemalja, od čega 33 iz zemalja NATO saveza, 8 iz zemalja Partnerstva za mir i jedan predstavnik zemlje Mediteranskog dijaloga (Jordan). Stalni predstavnici MORH-a bili su Željko Gregić, ovlaštena osoba za Upravu M4 i načelnik Službe za proračun kao nacionalni predstavnik i Vera Giljević, načelnica Odjela knjigovodstva Financijske službe kao nacionalni izaslanik. Domaćin sastanka bio je kontraadmiral B.M. Weadon, pomoćnik zamjenika ministra Ministarstva obrane Kanade.

NTG je jedan od najvažnijih načina razvoja i implementacije NATO-ove politike združene izobrazbe i obuke radi povećanja standardiziranosti i interoperabilnosti obuke, poboljšanja bilateralne i multilateralne suradnje i razumijevanja te iniciranja bilateralno ili multilateralno financiranih projekata obuke.

FSG je jedna od pet NTG podgrupa, organizirana kao panel financijskih eksperata, koja razvija financijsku politiku i postupke vezane za obuku unutar i između zemalja NATO saveza, PzM-a, MD-a i ostalih NATO agencija i organizacija, priprema i revidira sporazume o standardizaciji (STANAG) i pruža konzultacije iz područja financijske politike i postupaka na godišnjim sastancima i seminarima.

Republika Hrvatska je bila domaćin financijskog seminara u Splitu 2004. i 63. sastanka u Dubrovniku 2006. čija je organizacija visoko ocijenjena.

U Quebec Cityju naše izaslanstvo obaviješteno je o završetku rada NTG FSG na novom STANAG-u kojemu je NATO Standardisation Agency (NSA) dodijelila broj 6025. Naime, tijekom 62. sastanka u Velikoj Britaniji zaključeno je da se od šest financijskih STANAG-a njih pet (STANAG 6002, 6003, 6007, 6012 i 6019) djelomično preklapa i ponavlja, da dio njih nisu prihvatile/ratificira-

le pojedine zemlje ili je to učinjeno uz rezervacije, zbog čega je odlučeno izraditi novi STANAG. On je dovršen u iznimno kratkom roku i, što je neobično važno, usuglašen između predstavnika svih zemalja sudionika NTG FSG-a.

Tako sada iz područja financija postoje dva STANAG-a: najnoviji STANAG 6025 - financijska načela i postupci za osiguranje potpore i uspostavljanje multinacionalnih sporazuma i postojeći STANAG 6020 - financijski pojmovi i objašnjenja. Novi STANAG 6025 u postupku je ratifikacije, a sve zemlje koje to još nisu učinile, potaknute su provesti ratifikaciju STANAG-a 6020, po mogućnosti bez rezervacija.

Aktivnosti Uprave M4 zadužene za izradu i usvajanje HRVN-a iz generičkog područja Obrambeno financiranje i proračun, uskladit će se s NTG FSG-a zaključcima, čime pratimo zbivanja na razini zemalja članica NATO-a.

Na sastanku u Quebec Cityju Željko Gregić je nazočno upoznao s rezultatima sastanka radne grupe zadužene za promociju NTG FSG kojom predsjedava RH uz Portugal, Belgiju i Estoniju kao članove, održanog 4. lipnja 2007. u Bruxellesu u prostorijama naše NATO misije, uz iznimnu kooperativnost njezinih djelatnika. Zaključeno je da ova i ostale dvije radne grupe NTG FSG-a nastavljaju s radom.

Kontraadmiral Weadon je održao vrlo zanimljivu i iscrpnu prezentaciju o proračunskom sustavu Kanade, objasnivši strukturu proračuna, način praćenja provođenja te računovodstveni sustav koji je identičan našem. Kanada tek razvija integralni informatički sustav, pa se u ovom trenutku financijsko i materijalno knjigovodstvo vode zasebno. Kao članica PzM-a i MAP-a RH može i treba iskoristiti prednosti takvog skupa novim spoznajama i iskustvima drugih zemalja u procesu pridruživanja NATO-u, a razmjena podataka i osobni kontakti povećavaju učinak tih radnih skupova. ■

Tipična UN ophodnja

U Hotel timu svaki promatrač prosječno obavi 4-5 ophodnji tjedno, a u svakoj su dva vozila i četiri promatrača. Traju u prosjeku četiri do šest sati, ponekad i više. Obiđe se obično 6-7 odredišta, i to nekoliko sela i kontrolnih točaka abkaskih snaga sigurnosti i ruskih mirotvoraca...

— Iz Gruzije Jerko IVANKOVIĆ —

Priprema i provedba tipične UN ophodnje izgleda ovako: operativni časnik sektora Gali tjedan unaprijed priprema program ophodnji s popisom odredišta koja treba obići. Prijedloge prethodno dobije od zapovjednika timova, pa ih ili prihvaća u predloženom obliku, ili doručuje u skladu s operativnim potrebama. Na temelju operativnog programa svaki zapovjednik tima priprema tjedni raspored dužnosti kojim određuje sastav ophodnje i raspored ostalih dužnosti unutar UN kompaundua. U Hotel timu svaki promatrač prosječno obavi 4-5 ophodnji tjedno, a u svakoj su dva vozila i četiri promatrača, i to vođa ophodnje i njegov vozač u prvom vozilu, te zamjenik i vozač u drugom. Tu je i prevoditelj, također u prvom vozilu. Dan prije vođa izrađuje zapovijed za ophodnju, prema uobičajenom obrascu u kojem se specificiraju svi potrebni detalji, zatim proučava sve važne informacije vezane za izvođenje zadaće i određuje rutu po kojoj će se kretati.

Na dan ophodnje, prije jutarnjeg brifinga u 9 sati, oba vođa već moraju pregledati i pripremiti vozila. Svaki član ophodnje oprema svoje vozilo propisanom osobnom i općom opremom (pancirke, kacige, minski detektor, GPS, zemljovidi, dalekozor...). Tijekom jutarnjeg brifinga na kojem su svi pripadnici sektora, između ostaloga vođa ophodnje iznosi svoj plan i od zapovjednika sektora dobiva dodatne upute ili samo suglasnost. Nakon brifinga sektora, članovi ophodnje odlaze u svoje timove, gdje ih vođa pred operativnim zemljovidom detaljno upoznaje sa svim nužnim detaljima. Nakon toga odlazi se u vozila. Provodi se provjera radioveze s centrom i među vozilima. Potom se kreće na teren. Područje ophodnje pokriveno je brojnim kodiranim referentnim točkama koje služe za davanje informacija o trenutačnom položaju i smjeru kretanja. To se mora javljati najmanje jednom svakih pola sata. Na taj način zapovjedništvo prati kretanje ophodnje po terenu, što je nužno iz operativnih i sigurnosnih razloga.

Područje odgovornosti Hotel tima je nizina između Crnog mora, crte razdvajanja, prvih padina Kavkaza i kanala Gali, površine oko 600 četvornih kilometara. Naseljeno je gotovo isključivo Mingrelima, jednom od narodnih skupina Gruzije, kojih ima oko 15 000. Vlast u području obnašaju Abkazi na mjesnoj razini i Mingreli lojalni abkaskoj vlasti. Uz crtu radvovanja nalaze se nadzorne točke abkaskih postrojbi državne sigurnosti i Mirovnih snaga zajednice neovisnih država (CIS PKF), sastavljenih isključivo od pripadnika ruske vojske zbog pomankanja interesa ostalih zemalja članica ZND-a. Te snage se nalaze u oba sektora u skladu s Moskovskim ugovorom o prekidu vatre i razdvajanju snaga iz 1994. godine, koji su potpisale zaraćene strane, s osnovnom zadaćom nadzora prekida vatre i provedbe tog Ugovora.

Ophodnja traje u prosjeku četiri do šest sati, ponekad i duže. Obiđe se obično 6-7 odredišta, i to nekoliko sela i kontrolnih točkova abkaskih snaga sigurnosti i ruskih mirotvoraca. Na svim odredištima razgovara se s domaćim pučanstvom, pripadnicima abkaskih milicija i zapovjednicima ruskih kontrolnih točaka. Razmjenjuju se informacije o situaciji na terenu i brižljivo evidentiraju sva neobična događanja. U slučaju potrebe, ruta i odredište mogu se mijenjati, u skladu s razvojem situacije, a uz suglasnost ili po zapovijedi operativnog časnika sektora. Nakon povratka u bazu, vođači dopunjuju spremnike gorivom i raspremaju vozila, a zapovjednik piše izvješće i obavještava zapovjednika sektora o svim opažanjima. Nakon toga za članove ophodnje radni dan je završen, pa počinju pripreme za sutrašnji. Zapovjedništvo sektora pak sjedinjuje izvješća svih ophodnji i šalje sažeto izvješće zapovjedništvu misije u Suhumi. Zvuči rutinski kad je situacija mirna, no kad se dogode incidenti na terenu, pretvara se u neprekidni proces analiza i donošenje odgovarajućih odluka i zapovijedi, što zbog složene vojno-političke situacije na području Kavkaza nije nimalo lako. No zbog toga i jesmo tu. ■

Aktivnosti dočasnika u međunarodnom okružju

Sredinom srpnja na razini zapovjedništva ISAF-a u Kabulu donesena je odluka o uvođenju dužnosti prvog dočasnika na svim razinama zapovjedanja misijom. Bio je to početak intenzivnije suradnje i povećanog angažiranja dočasnika nacionalnih kontingenata u svim sastavnicama svakodnevnog života i rada

Iz Afganistana Mario KRAJAČIĆ

Već potkraj srpnja na dužnost prvog dočasnika ISAF-a imenovan je pripadnik njemačkog kontingenta CSM Bernard Badsteiber, a ubrzo nakon toga, sredinom kolovoza, imenovani su prvi dočasnici i ostalih regionalnih zapovjedništava u Afganistanu (Capital, North, West, South, East). Zanimljivost vezana uz imenovanja prvih dočasnika je da su ga prihvatile i u svakodnevni rad uvele i zemlje koje u svom sustavu nemaju te dužnosti.

Na dužnost prvog dočasnika regionalnog zapovjedništva Capital, odnosno regionalnog zapovjedništva grada Kabula, imenovan je pripadnik turskog kontingenta CSM Ahmet Dogany. On je već 14. kolovoza sazvaio sastanak prvih dočasnika svih kontingenata, odnosno nacija koje djeluju na području Kabula. Sastanak je proveden u svrhu međusobnog upoznavanja, informiranja o zbivanjima i sljedećim aktivnostima na području RC Capital. Jedna od važnijih tema bile su aktivnosti koje je potrebno poduzeti na koordinaciji i poboljšanju suradnje u provedbi različitih oblika obučavanja tijekom misije. Poseban naglasak dan je suradnji u poboljšavanju uvjeta života vojnika u misiji i osmišljavanju kvalitetnog provođenja slobodnog vremena organiziranjem međunarodnih sportskih natjecanja, druženja i suradnje.

Aktivnosti prvog dočasnika 10. HRVCON u misiji ISAF časničkog namjesnika Romana Karla usmjerene su nas-

tavljanju dosadašnje i podizanju razine buduće suradnje s Afganistanskom nacionalnom vojskom. Potrebno je napomenuti da je prvi dočasnik ANA-e tijekom prosinca pozvan u službeni posjet Zapovjedništvu Hrvatske kopnene vojske, za što su obavljene kvalitetne pripreme. On je izrazio veliko zadovoljstvo zbog predstojećeg posjeta, a posebno zanimanje pokazao je za sustav školovanja dočasnika u OSRH-u, za obuku i pripremu postrojbi koje se upućuju u međunarodne vojne operacije.

Osim protokolarne suradnje između ANA-e i OSRH-a, intenzivirana je i dosadašnja suradnja u obuci i osposobljavanju postrojbi ANA-e. Prvi dočasnik ANA-e izrazio je veliku zahvalnost i zadovoljstvo zadaćama koje provode pripadnici HRV OMLT-a u postrojbama 209. korpusa ANA-e u Mazar-e Sharifu, a u suradnji s američkim mentorskim timom koji djeluje u postrojbama i zapovjedništvima ANA-e u pripremi je pokazna vježba za postrojbe njezine vojne policije koju će provesti pripadnici NOS VP-a u Kabulu. Vježba će biti usmjerena na prikaz postupaka i procedura u radu vojne policije. Suradnju s američkim mentorskim timom olakšava to što su sastavni dio tima i djelatnici tvrtke MPRI koja djeluje u našoj domovini, a koji bez iznimke imaju samo pozitivna iskustva. Suradnja s postrojbama ANA-e ostvarena je i kontaktima s prvim dočasnikom 207. korpusa ANA-e iz Kabula CSM Shamsuddinom i njegovim američkim mentorom, pripadnikom morskog korpusa vojske SAD-a. Ta se suradnja trenutačno odvija na protokolarnoj razini, ali se usklađuju i aktivnosti koje bi NOS VP iz Kabula mogao provesti s postrojbom vojne policije 207. korpusa vojske ANA-e.

Tijekom nedavnog posjeta načelnika Glavnog stožera OSRH generala zbora Josipa Lucića i načelnika Glavnog stožera litavskih OS, kontaktirali smo i vrlo sadržajno razgovarali s prvim dočasnikom litavskih oružanih snaga CSM Baldauskasom Sauliusom. On je istaknuo dosadašnju izvanrednu suradnju s prvim dočasnikom OSRH i želju za njezinim učinkovitim nastavkom. Potrebno je spomenuti i svakodnevnu suradnju s pripadnicima ostalih kontingenata, a posebice s pripadnicima bugarskog, njemačkog i talijanskog kontingenta koji su sastavni dio multinacionalne satnije vojne policije. Od 19. do 21. studenoga u Kabulu će se održati druga konferencija dočasnčkog zbora ANA-e, na koju je kao gost pozvan i prvi dočasnik 10. HRVCON-a. ■

■ Osim protokolarne suradnje između ANA-e i OSRH-a, intenzivirana je i dosadašnja suradnja u obuci i osposobljavanju postrojbi ANA-e

Orkestar Hrvatske vojske

Tradicionalne vrijednosti u suvremenom ruhu

Uz bogatu karijeru koju je Orkestar ostvario u proteklih šesnaest godina, pred sadašnjim su sastavom i brojne aktivnosti koje planiraju realizirati u nadolazećem razdoblju, a s obzirom na kvalitetu koju su dosad pokazali nema dvojbe da im predstoji još jedna uspješna sezona

Marija ALVIR, fotoarhiva Orkestra HV-a

Godina 1991. prijelomna je u hrvatskoj povijesti, a uz početak Domovinskog rata i stvaranje Hrvatske vojske uz nju se vežu i mnogi drugi važni događaji. Te burne godine, koju su uz golema ratna stradanja obilježili i dani ponosa i slave, osnovan je i Orkestar Hrvatske vojske.

Počeci za pamćenje

Sa svrhom očuvanja tradicije glazbenih sastava u hrvatskim vojnim postrojbama ratne 1991. pri Glavnom stožeru ustrojen je Reprezentativni orkestar Zbora narodne garde. Bio je sastavljen od profesionalnih glazbenika - mobilizacijskih pričuvnika koji su smatrali da svojim glazbenim umijećem mogu pridonijeti stvaranju budućega orkestra Hrvatske vojske. Sastav je vodio cijenjeni dirigent i glazbenik Josip Janković, a prvi javni nastup Orkestar je održao na danas već antologijskom prvom postrojavanju Zbora narodne garde 28. svibnja 1991. na stadionu u Kranjčevićevoj ulici u Zagrebu.

Potkraj te godine ustrojen je i Vojni orkestar Hrvatske vojske u sklopu Ministarstva obrane, u kojem su bili pripadnici djelatnog sastava HV-a, a za stvaranje Orkestra posebno su zaslužni Franjo Kaučić, Stjepan Katalenić i Josip Cmok. Prvi su pokusi održani u dvorani *August Cesarec* u Zagrebu, a kasnije u Domu HV-a *Zvonimir* u MORH-u. Svoj rad Orkestar je okrunio prvim javnim nastupom održanim u povodu preuzimanja zagrebačke vojar-

ne *Maršal Tito*, današnje *Croatie*, a prvi protokolarni nastup održan je 14. siječnja 1992. u Predsjedničkim dvorima prigodom posjeta talijanskog predsjednika Francesca Cossiga u povodu priznanja Hrvatske.

Uz pojedine glazbenike nekadašnjega Vojnog orkestra JNA koji su pristupili novom ansamblu, u sastav Orkestra dragovoljno su ušli Karlo Benko, Danijel Andročec, Andrija Petej, Davor Dropuljić, Marko Ivanović, Tedi Lušetić, Domagoj Franić i Miroslav Vukovojac-Dugan. Uz ljubav prema glazbi, tu skupinu mladih glazbenika vezala je i zajednička želja da vojni orkestar preraste u nešto novo i drukčije.

Od bojišnice do Lisinskog

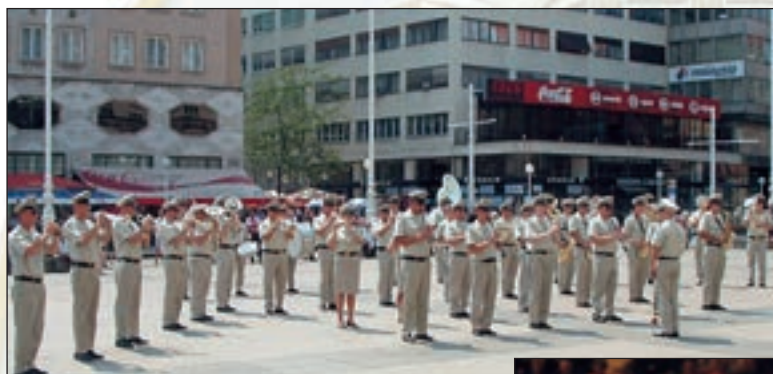
Tijekom 1992. godine Orkestar nastupa na bojištima diljem domovine radi jačanja borbenog morala hrvatskih vojnika, a pod vodstvom satnika Josipa Cmuka pripremaju se i za prve koncerte. Početkom 1992. dirigentsko vodstvo preuzima umirovljeni časnik August Putarek, a u studenome u Orkestar dolazi Mladen Tarbuk. Početkom prosinca 1992. održava se prva javna audicija na kojoj je u Orkestar primljeno petnaestak novih, visokoobrazovanih glazbenika s Muzičke akademije u Zagrebu. Sve je izraženija želja da se iz klasičnoga vojnog orkestra stvori reprezentativni glazbeni predstavnik Hrvatske vojske. Uvodi se novi, zahtjevniji repertoar i tada nastale obrade djela hrvatskih autora poput suite iz *Ere s onoga svijeta* Jakova

■ U šesnaest godina postojanja Orkestar HV-a imao je uzlazni razvojni put - od prvog nastupa na postrojavanju ZNG-a u Kranjčevićevoj 1991. do odlaska na svjetsku scenu, a božićni koncerti u Lisinskom postali su već tradicija

Gotovca i *U boj, u boj!* Ivana pl. Zajca, a veliki doprinos stvaranju repertoara daju skladatelji i obrađivači Nikica Kalogjera, Marko Poklepović i Vlado Vuzem. Sezonom 1993./1994. u Hrvatskome glazbenom zavodu i zagrebačkim crkvama počinje intenzivna koncertna djelatnost Orkestra. Obavljaju se i razne protokolarne zadaće za državni vrh, a neprestano stižu pohvale za kvalitetnu izvedbu himni stranih zemalja. Orkestar tih godina izgrađuje i vizualni identitet, pa se šivaju prve svečane odore.

Početkom svibnja 1995. ukidaju se postojeći orkestri ZNG-a i HV-a, Reprezentativni i Vojni, ustrojava se Simfonijski puhački orkestar Hrvatske vojske, a njegovim formiranjem zadovoljavaju se sve vojne i protokolarne potre-

■ Uz protokolarne zadaće koje imaju u OSRH-u, članovi Orkestra HV-a nastupaju na brojnim koncertima i festivalima u Hrvatskoj i inozemstvu

be. Tadašnje vodstvo Orkestra - zapovjednik Tedi Lušetić, zamjenik Domagoj Franić, šef dirigent Mladen Tarbuk i predvodnik Marko Poklepović - ustrajalo je na profiliranoj repertoarnoj politici ansambla, pa Orkestar postaje jednim od vodećih u Hrvatskoj. Osim protokolarnih zadaća, uz simfonijsku sezonu u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog, Orkestar razvija opsežnu koncertnu djelatnost diljem Hrvatske. Okosnicu repertora čine originalne skladbe za puhače, hrvatske praižvedbe djela svjetske glazbene baštine, djela suvremenih skladatelja i praižvedbe hrvatskih autora. Unutar Orkestra djeluje i niz komornih sastava različite vrste, s komornom sezonom u Hrvatskome glazbenom zavodu, potom sastav limenih puhača, big band te hodni sastav. Uz Tarbuka, Orkestrom ravnaju ugledni hrvatski i svjetski dirigenti Dragan Sremec, Tomislav Uhlík, Miljenko Prohaska, Vladimir Kranjčević, Pavle Dešpalj, Nikša Bareza, Vjekoslav Šutej, Uroš Lajović, Krešimir Šipuš, Walter Hilgers i drugi. Uz Orkestar nastupaju i mnogi ugledni solisti, a poznati hrvatski skladatelji napisali su za njega nova djela.

Glazba bez granica

Osim koncerata u glazbenim sezonama, najvažnije nastupe ostvaruje na hrvatskim ljetnim festivalima (Rovinj, Krk, Zagreb, Zadar, Hvar), Varaždinskim baroknim večerima, euharistijskim slavljinama u prigodi dolaska pape Iva-

na Pavla II. u Zagreb 1995. i 1998., na Međunarodnoj glazbenoj tribini u Opatiji i Puli, otvorenju Dubrovačkih ljetnih igara 1997. i 1998. te Muzičkom biennalu u Zagrebu. Uspješno nastupa i na brojnim međunarodnim festivalima vojnih orkestara (Moskovska jesen 1997., u Karlsruheu 1998. i Bruxellesu 1999. godine), gdje je koografiranim nastupima redovito izazivao oduševljenje publike.

Osim brojnih snimki za Hrvatsku radioteleviziju, Orkestar je snimao i za američku diskografsku kuću *Honey Rock*, a u prosincu 1996. objavio je prvi nosač zvuka pod nazivom *Božićni san*. Potom slijede i ostali - *Hrvatske mi-se* (1997.), *Hrvatske koračnice* (2004.), a 2005. izlazi CD *Domovini s ljubavlju* snimljen zajedno s Klapom HRM-a "Sveti Juraj". Orkestar je primio i niz hrvatskih glazbenih nagrada - *Milku Trninu* za vrhunske glazbene domete u 1997. te nagradu Hrvatskoga društva skladatelja *Vatroslav Lisinski* za izvođenje djela hrvatskih skladatelja 1998. godine.

Godine 2000. mjesto zapovjednika preuzima Antun Moguš, s mjesta šefa dirigenta odlazi Mladen Tarbuk, a predvodnik je Karlo Benko. Orkestar ulazi u novu fazu razvoja, održavajući

uspješne glazbene sezone i veliku protokolarnu aktivnost. Današnji zapovjednik Orkestra Miroslav Vukovojac-Dugan tu dužnost preuzima 2003. godine, na mjesto šefa dirigenta dolazi Tomislav Fačini, a predvodnik Orkestra uz Karla Benka postaje i Mario Komazin. Orkestar nastavlja intenzivnu aktivnost na protokolarnim i ostalim zadaćama u sklopu Oružanih snaga RH. U sezoni 2005./2006. vratio se intenzitetu koncertne djelatnosti iz druge polovice devedesetih godina. Uz koncertnu sezonu u Zagrebu, nastavlja nastupati na koncertima i festivalima diljem Hrvatske, a godišnje najmanje dvaput održava turneje po inozemstvu, pa je u protekloj sezoni nastupao u Mađarskoj, Sloveniji, Francuskoj i Njemačkoj. Uz bogatu karijeru koju je Orkestar ostvario u proteklih šesnaest godina, pred sadašnjim su sastavom i brojne aktivnosti koje planiraju realizirati u nadolazećem razdoblju, a s obzirom na kvalitetu koju su dosad pokazali, nema dvojbi da im predstoji još jedna uspješna sezona. ■

Vojna vježba postrojbi Protuzračne obrane na Rtu Kamenjak

ŠTIT 2007

Na Rtu Kamenjak održana je vojna vježba postrojbi Protuzračne obrane Hrvatske kopnene vojske. U toj intergranskoj vojnoj vježbi sudjelovale su postrojbe HKoV-a, HRZ-a i PZO-a, HRM-a i ZzL-a, dok je najveći dio pripreme i provedbe vježbe ove godine bio na Zapovjedništvu 201. pukovnije PZO-a HKoV-a...

Ivica MATOŠEVIĆ, snimili Ivica MATOŠEVIĆ i Davor PETRANOVIĆ

Na vojnom poligonu Oružanih snaga RH na Rtu Kamenjak kod Pule od 15. do 19. listopada održana je vojna vježba postrojbi Protuzračne obrane Hrvatske kopnene vojske. U toj intergranskoj vojnoj vježbi sudjelovale su postrojbe HKoV-a, HRZ-a i PZO-a, HRM-a i ZzL-a, dok je najveći dio priprema i provedbe vježbe ove godine bio na Zapovjedništvu 201. pukovnije Protuzračne obrane HKoV-a. Nakon završetka uvježbavanja posada, 19. listopada su provedena bojna gađanja lakim raketnim sustavima PZO-a na kojima su bili zapovjednik HKoV-a general pukov-

nik Mladen Kruljac sa suradnicima, inspektori MORH-a predvođeni brigadirom Brankom Vinceljem te predstavnici GS OSRH-a na čelu s brigadirima Emilom Crnčecom i Miroslavom Čovićem, kao i polaznici Visoke dočasničke škole. Uzvanike je pozdravio zapovjednik vježbe brigadir Blaž Beretin i upoznao ih sa scenarijem i odrađenim prethodnim trenažnim i ispitno-školskim gađanjima lakim raketnim sustavima PZO-a koje su provodili vojnici na poligonu.

Vježbu gađanja ciljeva u zračnom prostoru izvodile su postrojbe PZO-a iz 3. korpusa HKoV-a 201. br PZO-a bitnica 2. gbr, bitnica 3. gombr te 4. korpusa HKoV-a bitnica 1. gbr, bitnica /4.gbr, kao i pukovnija PZO-a s NOS-om PZO 204 br PZO-a. Treba istaknuti svestranu potporu i kvalitetnu suradnju postrojbi potpore koju su intenzivno pružali djelatnici iz 250. br veze, 302. log. br, HRZ i PZO, 92 zb iz Pule, HRM-a, VPS-a Sjever iz Pule, MUP-a iz Pule, ZzL - tehničke skupine i sanitetskih ekipa 334. sb kao i ZIO-a "Rudolf Perešin" iz Zadra. Bilo je angažirano oko 300 pripadnika OS-a, časnika, dočasnika, djelatnih i ročnih vojnika, te desetak vojnih namještenika, uz borbena sredstva LPRS S-2M, lanser RIZC i trenažere N-100. Svrha vježbe je bila steći uvid u stupanj paljbeno-taktičke osposobljenosti i uvježbanosti raketnih postrojbi PZO-a HKoV-a u gađanju ciljeva u zračnom

prostoru lakim prijenosnim raketnim sustavima PZO-a. Uvježbavanje se provodilo u četiri faze, trenažnim gađanjima te ispitno-školskim gađanjima. Ispitno-školska gađanja se provode na stvarnim ciljevima dok lete i borbeno djeluju avioni i helikopteri. U trećoj fazi provodi se provjera pripremljenosti za bojna gađanja pojedinaca i postrojbi koji su uspješno završili IŠG i postigli potrebne prolazne rezultate, a nadzire ih povjerenstvo za ocjenjivanje bojnih gađanja iz sastava HRZ-a i PZO-a. Bojna gađanja ciljeva u zračnom prostoru najviši su stupanj paljbeno-taktičke obuke za borbu s ciljevima u zračnom prostoru, a provode se nakon kvalitetne uvježbanosti i provjere stečenih znanja.

Na završnom danu vježbe provedeno je 13. bojnih gađanja, pri čemu se ističe vrlo uspješno gađanje ročnog vojnika razvodnika Maria Listeša, pripadnika NOS-a 204. brigade PZO-a te vojnkinje Maje Marino iz bitnice PZO-a 1. gardijske brigade *Tigrovi*. Njezin boravak na vojnom poligonu Rt Kamenjak ostat će zabilježen i po tome što je prvi put pripadnica Hrvatske vojske uspješno pogodila zadani cilj RIZC 107 mm u zraku iz svojega LPRS-a. Nakon vježbe general pukovnik Mladen Kruljac pozdravio je sve sudionike i čestitao Zapovjedništvu vježbe na vrlo uspješnoj prezentaciji obučenosti i postignutim rezultatima. Zapovjednik vježbe brigadir Blaž Beretin nije krio zadovoljstvo postignutim uspjesima svojih vojnika, a za vojnkinju Maju Marinov istaknuo je kako je njezin uspjeh dokaz svladavanja obuke i svakodnevnog usavršavanja te osobne afirmacije vojničkog poziva. ■

Maja Marino, najpreciznija vojnkinja u gađanju iz LPRS-a i instruktor, skupnik Mate Petričević

Pozitivne ocjene projektu "Hrvatska vojska - hrvatsko društvo"

U uredu zamjenika načelnika GS OSRH-a general pukovnika Slavka Barića i njegovim predsjedavanjem 24. listopada održana je druga sjednica savjeta projekta "Hrvatska vojska - hrvatsko društvo".

Od tema na sjednici izdajamo izvješće Instituta Ivo Pilar, provoditelja projekta, o obavljenim aktivnostima i poslovima u sklopu toga najvećeg društvenog istraživanja koje možemo povezati s našim OS. U ime MORH-ovog Instituta za istraživanje i razvoj obrambenih sustava njegov načelnik brigadir Dario Matika izvijestio je o dosadašnjoj suradnji IROS-a i Instituta Ivo Pilar u realizaciji projekta i pohvalio temeljitost i pouzdanost partnera. Ravnatelj Ive Pilara prof. dr. sc. Vlado Šakić istaknuo je da dosadašnje odvijanje projekta zaslužuje vrlo pozitivne ocjene, a važno je i što se projekt proću u znanstvenim krugovima, te ga podupire i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Iz-

među ostaloga, projekt je ocijenjen i jednim od vrlo dobrih primjera civilno-vojne suradnje. Trenutaćno je u tijeku pilot-istraživanje u sklopu projekta koje treba dati parametre za buduće anketne upitnike i daljnja istraživanja. Istražuje se i arhivska građa. Sljedeća sjednica Savjeta projekta predviđena je za prosinac ove godine.

snimio D. KRIN

D. V

Polaznici visoke doćasnićke izobrazbe u Odjelu HVG-a

Nastavljajući sad već ustaljenu praksu, Odjel Hrvatskih vojnih glasila posjetili su 26. listopada polaznici 6. naraštaja visoke doćasnićke izobrazbe, vođeni stožernim narednikom Tihomirom Klasnićem.

Ćetnaestorici polaznika škole, a rijeć je o doćasnicima najviše razine u oružanim snagama, od kojih su ćetvorica pripadnici oružanih snaga nama susjednih zemalja Makedonije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine te Slovenije, ovo je bila svojevrsna praktićna nastava iz redovitog kolegija komuniciranje. Doćasnici su se tako na licu mjesta mogli upoznati s jednim segmentom vojnog izdavaštva, razvojnim putem ćasopisa Hrvatski vojnik, ali i ostalim aktivnostima Odjela HVG-a na području multimedije koje im je u kratkom izlaganju predstavio glavni urednik Źeljko Stipanović. Premijerno su im prikazana dva edukativno-dokumentarna filma koje je Odjel ove godine izradio u svrhu promidžbe hrvatskih Oružanih snaga. Kao i svaki put dosad, doćasnici su pozvani da se i sami aktivno ukljuće u rad ćasopisa svojim priložima, pa je izražena nada da će se dosadašnja dobra suradnja nastaviti.

snimio I. VITANOVIC

V.P.

MORH u borbi za "poker" pehara

Košarkaši, poznati sportski reprezentanti MORH-a, i ove će sportske sezone sudjelovati u amaterskoj košarkaškoj ligi REKLA.

Kao i svake godine, sportske ambicije Morhovaca, predvođeni trenerom Źurom Simonom i neuništivim kapetanom Davorinom Gregurićem, visoke su. No, ova sezona će biti po mnogoćemu specifićna. Naime, MORH će se boriti za ćak ćetiri pehara... REKLA je prije nove sezone prošla novu reorganizaciju. Natjecanje je podijeljeno u 1. ligu, 2. ligu i Veteransku ligu. U posljednjoj, u kojoj igra osam momćadi, natjeću se Morhovci. Razlog tome je što je u MORH-u većina igraća navršila 35 godina, što je preduvjet

za veterane REKLA-e (u rosteru su dopuštena dvojica ispod te dobne granice). Dakle, ćelo lige od osam momćadi dovodi ih do prvog pehara... Plasman među prve dvije veteranske momćadi donosi sudjelovanje u ukupnom doigravanju, u kojemu će igrati najbolji iz 1. lige. Poznavajući umijeće Morhovaca, ti veterani će i među mlađima jurišati na pehar. Drugi! Treće natjecanje je Kup REKLA-e, *knock-out* natjecanje u kojemu sudjeluju momćadi iz sve tri lige. Svakako, i tu postoji pehar! Ćetvrti pehar nije natjecateljski, ali vrlo (bar za MORH) bitan - onaj za fair-play. Dakle, tehnićkim pogreškama u momćadi MO-

RH-a ulaz je zabranjen! Najava borbe za ćetiri pehara zvući možda i previše ambiciozno, no sjajna momćad od prošle godine uglavnom je ostala na okupu. Uostalom, u prvom kolu Veteranske lige svladan je prošlogodišnji finalist REKLA-e Agit sa 62:57 a u drugom kolu Cro Doc'si s 33 razlike. A ako se po jutru dan poznaje...

D. V

Oklopna vozila MRAP

US DoD

AMERIČKO ministarstvo obrane sklopilo je ugovor o dostavi još 2400 oklopnih vozila poznatih pod akronimom MRAP (Mine Resistant Ambush Protected vehicle - vozilo otporno na mine i zasjede). MRAP je klasa vozila razvijena za moderne mirovne misije kao nadopuna manjem i lakšem Humveeu koji ne nudi dovoljnu razinu zaštite. Tim je ugovorom broj naručenih vozila ka-

tegorije MRAP narastao na 8800.

MRAP je konstruiran tako da može izdržati eksploziju improvizirane eksplozivne naprave, a oklopna zaštita štiti i od pješačkog oružja. Podnica vozila je izvedena u obliku slova "V" kako bi se što više zaštitili putnici jer takav oblik usmjerava snagu eksplozije od vozila. Planiran je kao zamjena za oklopne Humveeje u opasnim zonama. Svaki no-

voproizvedeni MRAP se odmah upućuje postrojbama raspoređenim u misije u Afganistanu i Iraku.

Ugovor o dostavi 2400 novih vozila značit će još dodatnog posla za tvrtke International Military and Government LLC, Force Protection Industries Inc te BAE Systems Land and Armaments LP. Postoje dvije kategorije vozila MRAP, Klasa 1 koja ima dvije osovine i uz dvočlanu posadu prevozi još četiri vojnika, te Klasa 2 s tri osovine koja uz dva člana posade prima još osam vojnika.

Procjenjuje se da je američkoj vojsci potrebno oko 15 000 vozila MRAP, trenutna proizvodnja je oko 400 vozila mjesečno, a plan je da do kraja godine dostigne oko 1000 mjesečno. To je trenutno jedan od važnijih programa nabave, a razlog je što su se ta vozila na terenu pokazala izvrsnim rješenjem koje znatno smanjuje stradanje vojnika.

M. PETROVIĆ

CyberEye

TVRKA CyberFlight iz Ujedinjenog Kraljevstva tijekom rujna obavila je prvi probni let svoje nove mini bespilotne letjelice CyberEye. Riječ je o maloj taktičkoj bespilotnoj letjelici, koja u biti predstavlja znatno poboljšani dizajn već postojećeg mini bespilotnog sustava SOD IV koji nosi naziv E-Swift Eye.

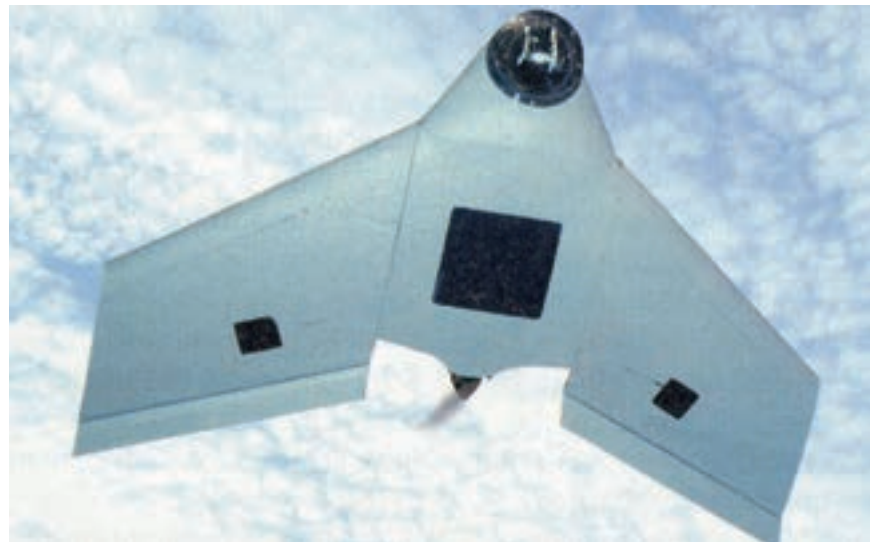
Letjelica s dva metra raspona krila može istodobno nositi do tri žirostabilizirana elektrooptička senzora na odvojenim nosačima. Za pogon rabi dva "pusher" elektromotora, a može postići autonomiju u zraku do 60 minuta. Dizajn letjelice je tipa leteće krilo, bez vertikalnog stabilizatora, za razliku od prethodnika Super Swift Eye koji je imao vertikalne stabilizatore. Iako je CyberEye tek neznatno veći od Super Swift Eye, i dalje je to lako sklopiv i prenosiv sustav, koji teži nepuna tri kilograma. Maksi-

malna brzina koju može postići je oko 150 km/h.

Prema planovima, tvrtka CyberFlight kani tijekom iduća tri mjeseca dovršiti testiranja CyberEyea koja su u tijeku i početkom iduće go-

dine ponuditi tržištu svoju letjelicu. Pritom navode kako je letjelica iskoristiva za cijeli niz taktičkih zadataka izvidanja i nadzora iz zraka, u vojne, redarstvene i civilne svrhe.

I. SKENDEROVIĆ

Novi Paladin

AMERIČKA kopnena vojska kao osnovni samovozni topnički sustav kalibra 155 mm od 1962. rabi model M109. Dosad je načinjeno nekoliko modernizacija, a od kraja devedesetih u uporabi je model M109A6 Paladin. Za potrebe američke vojske načinjeno je više od 900 Paladina. Pokrenut je i razvoj nasljednika, naprednog samovoznog sustava pod oznakom XM2001 Crusader, ali je otkazan 2002. uz obrazloženje da za takvim sustavom više nema potrebe. Planirano je bilo da zamjena dođe u obliku lakšeg topničkog sustava NLOS-C koji se razvija u sklopu programa FCS.

No, nedavna su iskustva pokazala kako potreba za klasičnim, teškim

samovoznim sustavom i dalje postoji, a i na tržištu su se pojavili napredni sustavi, kao što su britanski AS90 i njemački PzH 2000 koji imaju bolje karakteristike od Paladina. Zato je vojska s tvrtkom BAE Systems krenula u program modernizacije M109A6 Paladin PIM (Paladin Integrated Management) koji bi trebao rezultirati sa 600 novih topničkih sustava. Neće biti riječ o proizvodnji novih sustava, nego o velikoj modernizaciji postojećih.

Jedino novo je podvozje kod kojega će se rabiti postojeći dijelovi s BVP-a Bradley (motor, mjenjač, ovjes...) kako bi se uvela što veća

standardizacija dijelova i komponenti u opremi teških brigada. Instalirat će se i oprema razvijena za NLOS-C sustav (automatski punjač, elektromotori za pokretanje kupole po pravcu i topa po visini, novi pomoćni motor i znatno jači električni sustav).

M. PETROVIĆ

PROTEKLIH nekoliko tjedana Iran ne prestaje iznenađivati svjetsku javnost. Nakon što su potkraj rujna tijekom proslave Dana iranskih oružanih snaga službeno predstavljani novi borbeni avioni Saegheh, za koje navode kako su u cijelosti njihov proizvod, potkraj listopada javnosti je ponudio novu senzaciju. Naime, u međunarodnom tisku objavljena je vijest kako je Iran sklopio sporazum s Kinom oko kupnje 24 višenamjenska borbena aviona Chengdu J-10A/B (Jian 10). Vrijednost sporazuma procjenjuje se na oko 1,1 milijarde američkih dolara (pretpostavlja se kako je jedinična cijena aviona oko 40 milijuna dolara), a obuhvaća uz avione i isporuku prateće opreme za opsluživanje i servisiranje aviona, određenu količinu zamjenskih dijelova te obuku letačkog i tehničkog sastava. Tom

kupnjom Iran je postao prvi inozemni naručitelj aviona J-10, a dosad se pretpostavljalo kako će to biti Pakistan koji još uvijek nije odustao od kupnje 36 aviona. Prema najavama, Iran bi avione trebao dobiti od 2008. do 2010. godine.

Očekuje kako će novi iranski avioni nositi kinesku izvoznu oznaku F-10. Zasad u javnost nisu iznesene pojedinosti o tome koju pogonsku skupinu će imati iranski avioni. Tijekom travnja bilo je najavljeno kako bi J-10 uskoro trebao konačno dobiti kinesku turboventilacijsku pogonsku skupinu WS-10A Taihang. Trenutačno avioni J-10 iz sastava kineskog ratnog zrakoplovstva imaju rusku turboventilacijsku pogonsku skupinu AL-31FN, odnosno Kina je tijekom 2005. kupila od Rusije 100 motora AL-31FN za 300 milijuna američkih dolara. Ne-

Iran kupuje J-10

poznаницa je i radarski blok za iranske avione. Naime, tijekom razvoja J-10 Kina je raspolagala s poprilično širokim rasponom radara koji su kandidati za ugradnju u njega. Tako su uz kineske radare Type 1473 i JL-10A bili razmatrani ruski Fazotron Zuk-10PD i Fazotron RP-35 Zemčug, izraelski IAI Elta EL/M-2023 i talijanski Galileo Avionica Grifo 2000. Pretpostavlja se kako kineski J-10 (za kinesko ratno zrakoplovstvo naručeno je 120) imaju ruske radare Fazotron RP-35 Zemčug.

Avioni J-10/F-10 pripadaju tzv. 4+ generaciji borbenih aviona, a uz lovačke zadaće iznimno su sposobni i za bombarderske. Uz maksimalni dolet od 2950 km, s dodatnim spremnicima za gorivo, iranski F-10A/B moći će "pokrivati" cijeli Perzijski zaljev, a imat će dostatan operativni dolet i za moguće misije iznad Izraela. To u Izraelu doživljaju kao svojevrsni paradoks, jer se razvoj J-10 uvelike temeljio na izraelskom razvoju borbenog aviona Lavi, odnosno tehnološkom transferu u Kinu.

I. SKENDEROVIĆ

Taktičko vozilo Sherpa

FRANCUSKA tvrtka Renault, poznata po proizvodnji osobnih vozila te kamiona i autobusa, razvila je obitelj novih taktičkih vozila Sherpa. Riječ je o vozilima koja se najlakše mogu opisati kao "francuski Humvee", a dolaze u dvije inačice, Sherpa 2 i Sherpa 3. Sherpa je terensko vozilo pogonske konfiguracije 4x4, izvrsne terenske pokretljivosti, sposobno za vožnju po snijegu, blatu i pijesku.

Sherpa 2 je vozilo s većom kabinom za prijevoz 4 osobe i teretnim prostorom u stražnjem dijelu zapremine 2,5 m³ i ukupne nosivosti 3,5 tona. Sherpa 3 ima manju kabinu za dva vojnika i veći stražnji tovarni prostor uz nosivost od 4,5 tona.

Sherpa 2 je dugačka 5293 mm, široka 2362 mm i visoka 2020 mm. Maksimalna masa Sherpe 2 je 11,5, a Sherpe 3 13 tona.

Pokreće je turbodizelski motor MD5 s *common rail* ubrizgavanjem, snage 158 kW s kojim Sherpa može po dobrom putu postići brzinu od najviše 120 km/h. Pri stalnoj brzini od 70 km/h moguće je prevaliti oko 700 kilometara. Bez pripreme prelazi vodenu prepreku dubine 1100 mm, a uz pripremu do 1500 mm.

Vozilo je zamišljeno i konstruirano tako da se na njega brzo postavlja oklop, dok je podnica načinjena da pruža zaštitu od mina. Razina

oklopne zaštite se zbog modularnog koncepta može prilagođavati potrebama korisnika. Može se opremiti raznom dodatnom opremom, kao što su gume s run-flat umetcima, volan na desnoj strani, sustav središnje regulacije tlaka u gumama, klimatski uređaj, radiouređaj, vitlo i tempomat.

M. PETROVIĆ

Prvi LPX za Južnu Koreju

RATNA mornarica Republike Koreje uvela je početkom srpnja ove godine u operativnu službu prvi LPX (Landing Platform, Experimental) višenamjenski desantni brod-nosač letjelica na svečanosti održanoj u mornaričkoj bazi Jinhae. Gradnja broda dodijeljena je korejskom brodogradilištu Hanjin Heavy Industries ugovorom potpisanim u listopadu 2002., a porinućе je održano u srpnju 2005. Nakon gotovo dvije godine završnog opremanja, ispitivanja sustava i probnih plovidbi, potpuna operativnost no-

vog desantnog broda imena Dokdo predviđena je za 2008. Republika Koreja ga namjerava rabiti kao zapovjedni brod za mornaričke mobilne operacije, no bit će namijenjen operacijama održavanja mira i misijama dostave humanitarne pomoći.

LPX je brzi desantni brod, koncipiran za tzv. desant preko horizonta, a konstruiran je tako da može smjestiti bojnu od 700 vojnika s punom ratnom opremom, sedam desantnih vozila, 200 ostalih vozila, 10 CH-60 helikoptera (ili kombinaciju zrakoplova i helikoptera) te dvije LCAC lebdjeli-

ce namijenjene za desantiranje trupa koje su smještene u krmenom suhom doku. Glavne značajke višenamjenskog desantnog broda Dokdo su duljina 200 m, širina 32 m, gaz 6,5 m te standardne istisnine 14 340 tona, odnosno pune 18 860 tona. Glavna, poletno-sletna paluba opremljena je tzv. ski-jump pramčanim modulom. S palube mogu polijetati VSTOL zrakoplovi poput Harriera ili F-35B Lightning II.

Pogonski sustav sastoji se od četiri motora tipa 16PC2.5 STC snage 30 MW, a postiže najveću brzinu od 23 čvora. Sva četiri motora izgradio je DHICO u svojim pogonima tvornice brodskih motora u Changwongu, u suradnji i pod nadzorom S.E.M.T. Pielsticka, kao dio industrijsko-vojnog ugovora o transferu tehnologije. Glavno naoružanje se sastoji od sustava namijenjenog bliskoj borbi (CIWS - Close In Weapon Systems) GoalKeeper, proturaketnog sustava RAM te brodskog obrambenog središta. GoalKeeper je naručen u siječnju 2003. od Thalesa, po pojedinačnoj cijeni od oko 15 milijuna američkih dolara.

M. PTIĆ GRŽELJ

Primopredaja prve korvete Stereguščij

PRIMOPREDAJA prve korvete klase Stereguščij, poznate pod oznakom projekta 20380, bila je predviđena za kolovoz ove godine, pod uvjetom da uspješno završi ugovorna primopredajna ispitivanja, probne vožnje i državnu prijamnu provjeru.

Prva višenamjenska korveta projektirana i izgrađena u Rusiji nakon raspada Sovjetskog Saveza, maksimalne istisnine 2200 tona, imena Stereguščij, prvi je brod od 20 planiranih u klasi a, trenutačno su u gradnji još tri korvete. Projekt korvete 20380 je izrađen u tvrtki Almaz Central Marine Bureau iz Sankt Petersburga, a namijenjena je djelovanju u priobalnim vodama, što odražava nastojanja mornarice Ruske Federacije na zaštiti i sigurnosti okolnih pomorskih područja.

Važna projektna obilježja nove korvete uključuju zatvoreni jarbol smanjenog radarskog odraza kako bi se povećala karakteristika nezamjetljivosti, kombinirani propulzijski sustav koji se sastoji od dvije plinske turbine i dva dizel-motora u CODOG konfiguraciji, te tzv. topside oblik trupa kako bi se smanjio radarski odraz. Nadgrađe korvete izrađeno je u potpunosti od kompo-

zitnih materijala, čime je smanjena ukupna težina broda, a povećava se radarska nezamjetljivost trupa.

Polaganje kobilice prve korvete Stereguščij održano je krajem prosinca 2001. u brodogradilištu Severnaya Verf u Sankt Petersburgu, svečano je porinuta u svibnju 2006., dok je prva faza ugovornih ispitivanja započela u studenom i završila u prosincu iste godine. Druga faza primopredajnih ispitivanja započela je u svibnju 2007., a nakon njih uslijedila je državna prijamna provjera.

Stereguščij je opremljen automatskim topničkim sustavom A-190 kalibra 100 mm (rabi 5P-10 radarski direktor za upravljanje paljbom), jednim Kashtan-M protuzračnim sustavom, dva AK-630 sustava za blisku protuzračnu obranu, Paket protupodmorničkim/protutorpednim torpednim sustavom, Zarya sonarom ugrađenim na brod, Vinyetka niskofrekventnim aktivno/pasivno tegljenim sonarom, Furke motrilačkim 3D radarom, Monument aktiv-

no/pasivnim ciljničkim radarom te TK-25 sustavom za elektroničku borbu. U središnjem dijelu broda smješteno je osam 3M24 (SS-N-25) protubrodskih krstarećih projektila, dok sletna krmena paluba omogućava djelovanje helikoptera Ka-28 Helix.

Projektna tvrtka Almaz predložila je izvedenicu ovog projekta, imenovanog Project 20382 Tigr, koji bi bio namijenjen izvoznom tržištu u suradnji s ruskom državnom vojnom agencijom za izvoz opreme Rosobronexport. Upravo zbog modularne arhitekture projekta korvete, moguće je smještaj alternativnog naoružanja i senzorskih sustava kako bi udovoljili specifičnim zahtjevima pojedinih naručitelja.

M. PTIĆ GRŽELJ

UN razmatra nabavu bespilotnih letjelica

UJEDINJENI narodi su tijekom proteklih mjeseci vrlo intenzivno razmatrali nabavu komercijalnih izvidničkih letjelica. U slučaju donošenja odluke, letjelice bi bile unajmljene na leasing a rabile bi se kao potpora međunarodnim mirovnim operacijama. Prema određenim očekivanjima, UN-ov natječaj za naba-

vu bespilotnih letjelica mogao bi biti službeno otvoren tijekom 2008. godine. Pretpostavlja se kako bi prve UN-ove mirovne misije u kojima bi mogle biti angažirane bespilotne letjelice mogle biti one u zapadnom Sudanu i Gruziji.

Prema temeljnim tehničko-taktičkim zahtjevima letjelice bi trebale imati minimalno šest sati autonomije boravka u zraku, uz minimalni operativni radijus od 110 km. Uz to, trebale bi biti operativno iskoristive 12 sati dnevno, pet dana u tjednu. Maksimalni operativni vrhunac leta trebao bi biti 2500 m, kako bi se iz-

bjegao domet pješačkog naoružanja i omogućio minimum stealth svojstava tijekom letačkih misija. Namjena UN-ovih letjelica bila bi izviđanje i nadzor iz zraka, a bile bi komunikacijsko čvorište između više korisnika u zraku i na zemlji.

Uz izvidničke taktičke bespilotne sustave, a zbog naravi svoje djelatnosti, očekuje se da u bliskoj budućnosti UN razmotri nabavu i veće flote tzv. bespilotnih logističkih letjelica (ULAV - Unmanned Logistics Air Vehicle). Jedan od takvih sustava mogao bi biti francuski bespilotni sustav Flying Robots FR-101.

I. SKENDEROVIĆ

Pregovaranje u vojno-diplomatskoj praksi

Marinko OGOREC

O sobni i redovni kontakti s pripadnicima oružanih snaga i drugih tijela državne uprave te vojnim i civilnim predstavnicima stranih zemalja i međunarodnih organizacija, postaju jednom od važnijih aktivnosti vojnih dužnosnika, pa i velikog broja ostalih časnika oružanih snaga neke zemlje u gotovo svim segmentima njihove djelatnosti. Većina tih kontakata ima manje ili više službeni karakter, uključujući i prijateljsku, neformalnu komunikaciju i druženje časnika savezničkih oružanih snaga. Svaki kontakt s pripadnicima stranih oružanih snaga ili tijela državne uprave, koliko god on bio prijateljski, neslužben i prislan, načelno je službenog karaktera, pri čemu stalno treba razmišljati o svom nastupu, ponašanju i ophođenju jer bez obzira na ton i formalnost kontakta sa strancem, u takvim okolnostima uvijek predstavljate svoju zemlju i oružane snage. U opuštenim trenucima prilično je lako zaboraviti na to, zbog čega su ponekad moguće razne neugodnosti ili neželjene situacije, dok su s druge strane, u for-

malnim pregovorima "pravila igre" obično jasno postavljena i svi sudionici ih se pridržavaju u potrebnoj mjeri.

O vrstama pregovora i načinu njihovog vođenja napisane su brojne knjige, studije, znanstveni i publicistički članci, a vještina pregovaranja uvedena je kao jedan od kolegija na gotovo svaki studij društvenih znanosti, što samo pokazuje važnost te vještine u praksi suvremenog komuniciranja na svim razinama. Po definiciji, pregovaranje je kontrolirani komunikacijski proces sa svrhom rješavanja sukoba interesa dviju ili više razumnih pregovaračkih strana, kad svaka strana može blokirati postizanje cilja druge. Drugim riječima, potreba za pregovaranjem postoji kad postoji određeni sukob interesa, ili različitost stajališta o rješavanju nekog pitanja od zajedničkog interesa. Ukoliko nema sukoba interesa, ili nije izražena različitost stajališta o rješavanju pitanja od zajedničkog interesa, nema potreba za pregovorima (zato jer već postoji određeni konsenzus), a načini realizacije zajedničkog interesa dogovaraju se na

radnim sastancima, kraćim dogovorima "u hodu" i sl.

S druge strane, ukoliko jedna strana ne može blokirati postizanje ciljeva druge, tada nije riječ o pregovaranju, već o prinudi ili ultimatumu. Naime, da bi pregovori uopće mogli početi, potrebna je dobra volja svih zainteresiranih strana, ali i svijest (odnosno spoznaja) da se na taj način najoptimalnije mogu ostvariti vlastiti interesi. U praksi, pregovore na ravnopravnoj osnovi mogu voditi samo zainteresirane strane podjednakih snaga i utjecaja, jer rezultati pregovora načelno završavaju kompromisom koji podjednako zadovoljava (odnosno ne zadovoljava) sve sudionike. Ako jedna od strana dominira u većoj mjeri nad ostalima, pregovori se svode na diktiranje uvjeta dominantne strane i prisiljavanje slabijih sudionika na njihovo prihvaćanje, što ne završava kompromisom nego svojevrsnom ucjenom (po načelu "uzmi ili ostavi, a ako ostaviš tada slijedi..."). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Automatski topovi srednjeg kalibra (I. dio)

Automatski topovi srednjeg kalibra pokazali su se najboljim odabirom za uvjete ratovanja u urbanom području

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Tvrke s obje strane Atlantika nude nove ili poboljšane automatske topove srednjeg kalibra namijenjene naoružavanju borbenih vozila pješništva (infrantry combat vehicles - ICV). Većina proizvođača svoju priliku za uspješnu prodaju vidi u dva programa - britanskom Future Rapid Effect System (više o FRES programu vidi u Hrvatskom vojniku broj 156) i američkom Future Combat Sys tem (FCS). Trenutačno je fokus na razvoju automatskih topova u rasponu kalibara od 30 do 40 mm s pripadajućim ABM (airbursting munitions) streljivom. Kako bi se povećala ubojitost i poboljšala pouzdanost, primijenjene su mnoge nove tehnologije, popularno nazvane Supershot.

Koncept umreženog ratovanja pokrenuo je stručnu raspravu o novim doktrinama uporabe ICV-a. Brže i preciznije otkrivanje ciljeva i mogućnost prijenosa podataka o njima u realnom vremenu teoretski omogućava njihovo uništenje, ili

bar neutralizaciju znatno slabijom paljbom. U praksi to bi značilo kako je, umjesto da se sruši cijela zgrada, dovoljno pogoditi prostoriju u kojoj se cilj nalazi, i to po mogućnosti kroz prozor. Naravno da različite vojske imaju različit pristup toj problematici, što ponajviše ovisi o razini njihove opremljenosti i informatičkoj osposobljenosti ljudstva za ispravnu uporabu novih sustava. Praksa je pokazala da čak i kad su postrojbe opremljene najsuvremenijom opremom kojom se ljudstvo zna koristiti, zapovjednici često oklijevaju ući u određeno područje djelovanja oslanjajući se samo na informacije dobivene preko mreže. Još uvijek prečesto zahtijevaju topničko ili zračno "pokrivanje" cijelog terena, umjesto da točkasto uništavaju ciljeve (tzv. networked fires).

Proučavanje velikih vojnih operacija, koje su nedavno dovršene ili su još uvijek u tijeku, pokazuje potrebu za paljbom za neutralizaciju i/ili

odgovarajućom paljbenom moći koja će zaštititi druga slabije zaštićena vozila (terenska vozila, kamioni i slično) tijekom djelovanja na prvim crtama ili kontrole logističkih pravaca dopreme. Radi poboljšanja borbenih značajki lakih i srednjih borbenih vozila, proizvođači su pokrenuli velik broj programa razvoja lakih daljinski upravljivih paljbenih stanica (remote weapon station - RWS), opremljenih najsuvremenijim elektrooptičkim motrilačkim i ciljničkim sustavima. Najveća prednost RWS-a je što tijekom djelovanja ciljatelj ostaje u sigurnosti vozila. Osim toga, RWS-i su znatno kompaktniji u odnosu na klasične kupole s posadom, pa ih se lakše može ugraditi i na lakša vozila. Iako su zaštićeni od neprijateljske paljbe, znatno su kompaktniji i manji cilj od kupole s jednim ili čak dva člana. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Laka torpeda u priobalnim vodama

lako donedavno smatrana samo pomoćnim oružjima, nova potreba djelovanja i najvećih ratnih mornarica u plitkim priobalnim vodama pokrenula je novi ciklus razvoja lakih torpeda

— Pripremio Tomislav JANJIĆ —

Do prije dva desetljeća na području torpeda naglasak je bio na razvoju teških oružja, velike brzine i dometa, kako bi mogla dostignuti i uništiti velike podmornice s nuklearnim pogonom na nepreglednim prostranstvima Atlantskog i Tihog oceana. Nuklearne su podmornice bučni, ali i brzi ciljevi koje je lakše otkriti nego sustići. Zbog toga su laka torpeda smatrana drugorazrednim oružjem, namijenjenim samoodbrani brodova i naoružavanju protu-podmorničkih helikoptera. A onda se početkom devedesetih godina prošlog stoljeća sve iz temelja promijenilo. Približavanjem ratnih mornarica obali javila se nova prijetnja - male i tihe klasične podmornice koje djeluju u plitkim priobalnim vodama. Podmornice s dizel-električnim pogonom, u odnosu na nuklearne, znatno su manje i sporije, ali i znatno tiše. Zbog veličine lako djeluju u plitkim vodama koje dodatno otežavaju njihovo otkrivanje. Uz to, zapovjednici klasičnih podmornica vi-

še vole da im cilj sam dođe nego da ga progone, pa zbog toga njihove podmornice često plove vrlo sporo ili miruju, što dodatno otežava otkrivanje i lociranje. Protiv takvih ciljeva i u takvom okruženju teška torpeda teško se snalaze, pa su se laka ponovno našla pri vrhu interesa svih ratnih mornarica.

Kad se klasična podmornica zaustavi (ili plovi brzinom od tek nekoliko čvorova) nemoguće ju je otkriti pasivnim sonarima jer, za razliku od nuklearne podmornice koja stalno mora crpiti velike količine hladne morske vode za hlađenje svojih reaktora, praktički ne proizvodi nikakvu buku. Ne ispušta ni goleme količine tople vode, kao nuklearna. Zbog djelovanja u plitkim vodama i mogućnosti da zalegne na dno, teško ju je otkriti i aktivnim sonarima i sustavima za detekciju magnetskih anomalija. Nekoliko vježbi koje je američka ratna mornarica održala u posljednje vrijeme, a u kojima su se njezine najsuvremenije podmornice

morale "sukobiti" s australskim klasičnim podmornicama, pokazalo je neugodnu realnost da su australske podmornice klase Collins bez problema "potapale" američke nuklearne podmornice.

Za potapanje klasične podmornice (ako je pronađete) nije potreban teški torpedo promjera 533 mm, s bojnog glavom mase 267 kilograma i brzinom 55 čvorova. Dovoljan je i laki kao što je američki Mk 46. Na tržištu se nalazi i velik broj novorazvijenih lakih torpeda promjera 324 mm. Iako svi vuku podrijetlo još iz hladnog rata, proizvođači tvrde da imaju unapređene mogućnosti samonavođenja i na najtiše ciljeve (suvremene klasične podmornice) i izvrsne mogućnosti djelovanja i u najplićim vodama, uz zadržavanje mogućnosti pogađanja ciljeva i u dubinama većim od 300 metara. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Američke podmornice klasa E, F i G

U samo nekoliko godina razmišljanja i stav o podmornici kao borbenom sredstvu i njezinim ofenzivnim mogućnostima postupno su se mijenjali u službenim krugovima američke ratne mornarice, ali i kod njezinih najvećih oponentata i najtvrdokornijih konzervativaca koji su jedinu i neprijepornu pomorsku moć vidjeli u golemom kalibru i teškom oklopu površinskih divova - bojnih brodova

Igor SPICIJARIĆ

Razlozi takvoj promjeni raspoloženja i stava o podmornici rezultat su združenog djelovanja nekoliko čimbenika. Prvi i najvažniji bio je nepokolebljiv stav najvišeg vrha američke mornarice da uopće krene u razvoj i počne naručivati podmornice. U samo osam-devet godina, uz potporu svih tadašnjih administracija koje su bile na vlasti u Washingtonu, američka ratna mornarica je uspjela za svoje potrebe naručiti znatan broj podvodnih plovila. Do početka 1910. godine u sastav podmorničarske flote ušlo je dvadesetak podmornica, svrstanih od početne SS 1 Holland pa do SS 19 D-3 u četiri klase (Holland + A, B, C i D). Nekoliko podmornica bilo je već tada u početnim stupnjevima izgradnje, a konstruktorski timovi vodećih kompanija Electric Torpedo Boat i Lakeov projektantski ured već su radili na novim tipovima i klasama.

Drugi važan čimbenik koji je utjecao na promjenu stava o podmornicama bilo je uvođenje podmornice u pomorske vježbe zajedno s površinskim snagama flote.

Jedna od prvih takvih združenih "ratnih igara" američke mornarice odigrala se 25. rujna 1900. (tri tjedna prije nego je podmornica Holland i službeno ušla u sastav mornarice) ispred pomorske baze u Newportu. Prema scenariju vježbe neprijateljska eskadra, sastavljena od tri bojna broda (Kearsage, Indiana i Texas) i čak devet zaštitnih i blokadnih torpednih brodova i razarača tijekom noći je blokirala pomorsku bazu koju su štatile tri obalne baterije. Unutar pomorske baze ostala su blokirana tri broda (među njima i bojni brod Massachusetts) i podmornica Holland.

Plan napadačke flote bio je torpedima i minama blokirati jedan od dva moguća izlaza iz zaljeva u kojemu se nalazila pomorska baza i prisiliti iznenađenu i blokiranu eskadru da izađe pred teške topove triju bojnih brodova koji su čekali izvan dometa obalnih baterija. Predviđeni scenarij dvodnevne dnevno-noćne združene vježbe "pokvarila" je podmornica Holland. Pod zapovjedništvom poručnika Caldwell, isplovila

je s veza u prvi mrak i izašla iz blokiranog zaljeva u podvodnoj plovidbi. Iskoristila je vrlo širok raspored blokadnog dijela napadačke eskadre i neopaženo se uputila nekoliko milja dalje na pučinu, prema osvijetljenim bojnim brodovima. Napravila je krug oko njih i potom izronila uz zapovjedni brod napadačke eskadre Kearsage. Svjetlosnim reflektorom uputili su šokiranoj posadi Kearsage poruku da su "upravo potopljeni", kao i ostala dva bojna broda. Sljedeće noći napadačka flota je bila mnogo opreznija. Punu pozornost usmjerili su na to da ih ponovno ne iznenadi podmornica, pa su "zaboravili" ostatak blokirane eskadre i manevriranje vlastitih snaga koje su po izdanoj zapovijedi morale biti u potpunom zamračenoj. U nastalom metežu, u simuliranim torpednim i topničkim napadima blokadna eskadra je nanijela ozbiljne gubitke vlastitim bojnim brodovima. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Genocid u suvremenoj povijesti (IX)

Darfur (2003. - 2006.)

Borba za nadzor nad zemljom između različitih etničkih skupina u istočnoj sudanskoj pokrajini Darfur 2003. godine prerasla je u ustanak protiv sudanskog režima, što je središnja vlada pokušala suzbiti instrumentalizacijom paravojne milicije Janjaweed i kampanjom državnog terora, u kojemu je u protekle četiri godine ubijeno ili umrlo gotovo dvjesto tisuća ljudi

Hrvoje BARBERIĆ

Sudan je stekao neovisnost od anglo-egipatske vlasti 1956. godine i otad je zemlja gotovo neprekidno u ratnom stanju. Etnički i kulturološki vrlo različita zemlja, Sudan je plodno tlo za nastanak sukoba, pa je tako u zemlji danas aktivno čak tridesetak većih ili manjih ustaničkih skupina. Na istoku zemlje rat protiv središnje vlade vodi narod Beja, u planinskom području središnjeg dijela zemlje protiv vlade u Kartumu bori se pleme Nuba, dok je na graničnom području Sudana i Ugande aktivna Božja vojska otpora kojoj sudanska vlada pruža potporu u borbi protiv ugandskog režima. Najveći sukob posljednja dva desetljeća vođen je na jugu zemlje, gdje se protiv vladinih snaga bori Sudanska narodnooslobodilačka vojska (SPLA) koja okuplja lokalno kršćansko stanovništvo. Pobuna kršćanskog juga počela je 1983. godine, nakon uvođenja šerijatskog prava na teritoriju cijelog Sudana.

Sudan - izopćenik međunarodne zajednice

Vladajući sudanski vojni režim došao je na vlast 1989. godine. Potpora terorizmu i unutrašnja represija političkih oponenta i manjinskih etničkih skupina doveli su do izopćavanja Sudana iz međunarodne zajednice. Zbog svog proislamičkog režima u napetim je odnosima sa susjednim zemljama, iako je u drugoj polovici devedesetih godina djelomično ublažio svoju vanjsku politiku. Sjedinjene Države su 1993. godine uvrstile Sudan na listu zemalja koje sponzoriraju terorizam, a

■ Lokalno stanovništvo je 2003. godine podiglo ustanak protiv vlade u Khartumu

1998. su i bombardirale farmaceutsku tvornicu u Khartumu te uvele gospodarske sankcije, koje su dodatno proširene nakon događaja 11. rujna 2001.

Regija Darfur je najveća sudanska pokrajina, oko 200 tisuća četvornih kilometara, nalazi se na zapadu zemlje duž granice sa Čadom i Libijom te Centralnoafričkom Republikom. U regiji živi oko sedam milijuna ljudi, rasutih na polupustinjskom teritoriju. Od 1994. godine pokrajina je administrativno podijeljena na Južni, Zapadni i Sjeverni Darfur. Unatoč veličini, najsiromašnija je sudanska regija i jedan od najsiromašnijih dijelova svijeta. Darfurska plemena Zaghawa, Fur i Masalit su sjedilačka i bave se ratarstvom, dok su okolna arabizirana plemena, poput plemena Beni Hussein iz područja Kabkabyja i Beni Halba iz Južnog Darfura uglavnom nomadski stočari. Posljednjih godina nomadska plemena bila su teško pogođena širenjem pustinje i sušom koja je ograničila izvore vode, pa su

područja obradivog tla kojima se koriste sjedilačka plemena postala jedino mjesto za ispašu njihovih krda.

Etničke skupine koje naseljavaju Darfur nazivaju se "Afrikancima" i "Arapima". Iako su obje zajednice islamske vjere i crne boje kože, jezična i kulturološka obilježja te njihova djelat-

■ U ratnim sukobima su angažirana i djeca

nost uvjetovali su tu podjelu. Kroz povijest su se skupine miješale, što je dovelo do djelomičnog gubitka etničkog identiteta koji je ponovno oživljen osamdesetih godina dvadesetog stoljeća. Među dvjema zajednicama su oko zemlje i ranije izbijali povremeni sukobi, koji su do početka sedamdesetih godina držani pod kontrolom tradicionalnim mehanizmom za rješavanje konflikata - pregovorima plemenskih vođa. Godine 1998. sukobe je izazvao raniji

početak seobe nomadskih plemena na jug, a u njima je ubijeno nekoliko desetaka ljudi. Daljnja eskalacija izbjegnuta je dogovorom plemenskih vođa. Borbe se ponovno obnavljaju 1999. godine, kad je ubijeno više od tisuću pripadnika plemena Masalit.

U veljači 2003. u Darfuru su nastale oružane skupine Pokret za pravdu i jednakost i Front za oslobođenje Darfura koji su kasnije prešli u Sudansku oslobodilačku vojsku. Obje organizacije su povezane s oporbenim liderom Hassanom al-Turabijem, a obje su kao politički cilj proklamirale veći stupanj autonomije za područje Darfura. Kao odgovor na ustanak u Darfuru, sudanska je vlada pokrenula opsežnu kampanju represije i oružanih napada na uporišta ustanika, pri čemu je u više navrata korišteno i ratno zrakoplovstvo. U

■ Naoružane milicije Janjaweed odgovorne su za velik dio ubojstava

sudanskim gradovima su zbog navodne suradnje s pobunjenicima masovno zatvarani studenti i politički aktivisti koji potječu iz Darfura. Osim regularnih vojnih postrojbi, najvažniji oslonac vlade u Kartumu bile su paravojne formacije arapskih plemena, poznate kao Janjaweed. Miliciju Janjaweed je naoružala i obučila sudanska vlada, pa se redovito koristila njihovim uslugama u napadima na ustanička uporišta i civilno stanovništvo u Darfuru.

Humanitarna kriza

Angažiranjem arapskih plemena na svojoj strani, sudanski se režim u političke svrhe koristio tradicionalnim konfliktom između sjedilačkog i nomadskog stanovništva, što može donijeti nepredvidive posljedice za budućnost Sudana u cjelini. Unatoč nizu dokaza koji govore u prilog suradnji vlade u Khartumu i arapskih milicija, vlada je redovito poricala

bilo kakvu instrumentalizaciju milicija Janjaweed, a predsjednik Omar al-Bashir u intervjuu stranim novinskim agencijama militante iz arapskih plemena nazivao je "bandama lopova".

Od jeseni 2003. humanitarna situacija u Darfuru naglo se pogoršavala, a kulminirala je u siječnju 2004. velikom ofenzivom sudanske vojske koja je izazvala sukob stanovništva i izbjegličku krizu. Nakon dugog razdoblja informacijske blokade, u proljeće 2004. iz re-

gije su stigli prvi izvještaji UN-a koji govore o sustavnom ubijanju civila i uništavanju cijelih sela. Do ljeta te godine u napadima arapskih paravojnih postrojbi i regularne sudanske vojske poginulo je najmanje pedeset tisuća ljudi, tisuće civila su podvrgnute mučenju, uništeno je nekoliko stotina sela, a oko 200 tisuća ljudi pobjeglo je preko granice u susjedni Čad. Više desetaka tisuća civila otpremljeno je u logore s teškim uvjetima života, a pojedina izvješća govore i o slučajevima uspostave ropskog odnosa. Prema izvještajima humanitarnih agencija, dva milijuna ljudi bilo je životno ugroženo, pa je trebalo dostavu hrane i lijekova.

Razmjeri zločina u Darfuru izdigli su sukob u zapadnom Sudanu iznad uobičajenih okvira afričkog sukoba i učinili ga međunarodno relevantnim problemom. Sredinom 2004. američki je Kongres prvi put kvalificirao sustavne zločine nad ci-

■ Sukobi su pokrenuli i veliki val izbjeglica

vilima u Darfuru genocidom, a Vijeće sigurnosti UN-a donijelo je rezoluciju kojom je Sudanu zaprijetilo sankcijama ukoliko ne razoruža paravojne milicije. Na zahtjev iz sjedišta UN-a nadovezao se prijedlog Afričke unije o formiranju i slanju afričkih mirovnih snaga koje bi stale između zaraćenih strana i spriječile stradanje civila. Sudanska je vlada umjesto razoružavanja milicije Janjaweed odlučila uklopiti militante u redovite postrojbe snaga sigurnosti. U svibnju 2006. vlada i najveća pobunjenička skupina Sudanska oslobodilačka vojska, uz posredovanje Afričke unije postigli su sporazum kojim se treba dokončati trogodišnji sukob. No, sporazum nisu prihvatile sve pobunjeničke skupine, pa sukobi s vladinim snagama nisu u potpunosti prestali.

U Darfuru je od 2003. godine do danas poginulo ili umrlo oko dvjesto tisuća ljudi. Diljem regije razmješteno je oko sedam tisuća pripadnika mirovnih snaga Afričke unije što je, prema mišljenjima neovisnih stručnjaka za mirovne operacije, premali broj vojnika za pokrivanje površine te veličine. No, u 2008. godini bi mandat u Darfuru uz Afričku uniju trebali preuzeti i Ujedinjeni narodi. U glavnom gradu Khartumu održano je suđenje nekolicini osoba optuženih za zločine u Darfuru, a na taj se potez gleda kao na pokušaj sudanske vlade da izbjegne izručivanje Međunarodnom sudu u Haagu pedesetak ljudi najodgovornijih za zločine. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Zvonimir Despot: "Vrijeme zločina", Hrvatski institut za povijest/Hrvatski institut za povijest - Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, Zagreb/Slavonski Brod, 2007.

Knjiga Večernjakovog novinara Zvonimira Despota simboličnog naziva već u svom podnaslovu u jednoj rečenici pojašnjava sadržaj - **Novi prilozi za povijest koprivničke Podravine od 1941. do 1948.** Naslovnica, pak, pokazuje na koje se to zločine odnosi - fotografije ulaza u ustaški koncentracijski logor Jasenovac (gornja) i kolone zarobljenika s Križnog puta u svibnju 1945. koja je prolazila središtem Koprivnice (donja). Knjiga je zasnovana na izvornoj građi i uvjerljivo svjedoči o zločinima koje su u tri različite državne tvorevine na području Podravine počinili ideološki i politički različito motivirani pojedinci i skupine. Autor u uvodu pojašnjava da je ova knjiga svojevrsni nastavak knjige njegovog kolege Željka Krušelja pod nazivom "U žrvnju državnog terora i ustaškog terorizma: politička zbivanja u koprivničkoj Podravini od objave šestosiječanjske diktature do sloma Kraljevine Jugoslavije", koja se bavi političkim previranjima na tom području od 1929. do 1941. godine. Cilj Despotove knjige, prema njegovim riječima, jest javnosti predočiti nove, nepoznate i prešućivane činjenice i podatke iz toga vremena, kako u NDH tako i u komunističkoj Jugoslaviji, uz detaljne opise pojedinih događaja i osoba važnih za to razdoblje. Knjiga sadrži i pojedine arhivske dokumente te popise i tabelarne prikaze žrtava, a autor ističe da ga je u radu na tom projektu vodila samo potraga za istinom te smatra da će povijesna struka tek nakon ove knjige biti u mogućnosti dati potpuniju analizu krvavih zbivanja na koprivničkom području. Na Despotov doprinos povijesnom proučavanju toga razdoblja u Podravini uputio je i Krušelj u predgovoru knjizi, zaključivši: "Kako su mržnja i bezobzirnost prema neistomišljenicima u sva tri sustava bili i neodvojivi dio poželjnih političkih manira, najveća se moralna vrлина pojedinca ogledala u neuprljanim rukama. I koliko-toliko čistom obrazu. Iz današnjeg se ugla to možda i ne čini spomena vrijednim, no tada se baš u takvim 'sitnicama' očitovala nemala građanska hrabrost".

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Izgnanstvo - pobjednik 5. Zagreb film festivala

- ruska drama (150 min.)
- redatelj: Andrej Zvjagincev
- gl. glumci: Konstantin Lavronenko (Alex), Maria Bonnevie (Vera), Aleksandar Baluev (Mark)

Već mi je dosadilo ponavljati o značenju zagrebačkog filmskog festivala, ali upozorit ću još jednom da odlaskom tamo gotovo ne možete pogriješiti. Bilo koji film u natjecateljskom programu pogledate, suočit ćete se s remek-djelom, a većina popratnog programa rijetko je imalo lošija. ZFF je iz godine u godinu sve bolji. Tome u prilog ide i ovogodišnji pobjednik, za kojega se usuđujem reći da je najbolji film u konkurenciji svih pet godina. Riječ je o (tek) drugom filmu Andreja Zvjaginceva *Izgnanstvo*. Inače, s prvim filmom *Povratak* pobijedio je na prvom ZFF-u 2003. godine.

Bračni par Alex i Vera s dvoje djece dolaze iz grada u njegovu rodnu kuću na selu. Već prve večeri Vera otkrije mužu da je trudna, ali da dijete nije njegovo. Suočen s dvojbom oprostiti ili kazniti, Alex će odabrati pogrešan put... Za nesvakidašnju rapsodiju prekrasne fotografije zaslužan je njegov stalni snimatelj Mihail Kričman. Konstantin Lavronenko nagrađen je u Cannesu za najbolju mušku ulogu, a Maria Bonnevie poznata je i nagrađivana norveška glumica. *Izgnanstvo* je pitko i svježe poput ruskih klasičnih romana iz 19. stoljeća. Uz sigurno vođene glumce i besprijeckorno složenu dramaturgiju, u kojoj nijedan lik nije suviše ni pretjeran, možemo konstatirati da ovom filmu uistinu nemamo što prigovoriti. Ako mi se u *Povratku* priča činila suviše mističnom i neuvjerljivom, *Izgnanstvo* donosi jasan prikaz koliko dubok bračni jaz može postojati između muškarca i žene ne samo u Rusiji, nego bilo gdje u svijetu. U rijetkim javnim istupima Zvjagincev je vrlo jasno istaknuo: "Sve što sam želio reći nalazi se u filmu, ne želim dodatno objašnjavati. Gledatelju prepuštam donošenje zaključaka!" Dužnost filma kao umjetničkog djela upravo i ima tu svrhu - ponuditi čovjeku da se zamisli nad životom, ne samo fiktivnih likova s platna, nego i svojim vlastitim.

Leon RIZMAUL

Eh, da je više Zakeja!

Ne znam koliko su puta ne samo moje, već vjerujem i vaše uši čule govoriti pojedine osobe: Kad bih se ja ispovjedio, crkva bi se srušila! ili "Kad bih ja svećeniku rekao svoje grijehe, pozlilo bi mu jadniku u onoj ispovjedaonici". Naravno, ljudi misle da dobro poznaju sebe i svjesni su grijeha koje su počinili. Gledaju iz svoje perspektive. Skrušeno priznaju svoje slabosti i razmišljaju o posljedicama učinjenog grijeha. No, zaboravlja se da u ispovijedi ne postoji samo grešnik i grijeh, već i dobri Bog, milosrdni Otac kojemu se grijesi ispovijedaju i koji ih oprašta. Knjiga *Mudrosti* ovako kaže za Njega: "Blago kažnjava prijestupnike, kori ih i opominje za njihove grijehe, da se ostave zloće i da se ufaju u Njega", budući da je On "milostiv svima jer može sve, i kroz prste gleda na grijehe ljudi da bi se pokajali".

Bog koji "kroz prste gleda ljudima" i "koji ljubi sva bića" zasigurno nije Bog koji bi se bojao našega grijeha, a tornjevi katedrale, zidovi crkve i ispovjednikove uši zahvaljujući Božjoj milosti otporni su na takve vrste "stresova".

I grešni nadcarinik Zakej mislio je da će se zbog njegovih prijevara i grijeha srušiti smokva na koju se popeo da vidi Isusa. No, događa se suprotno. Između toliko drugih osoba koji su za sebe vjerovali da su manji grešnici od Zakeja, a u čije je domove Isus mogao svratiti, naš Učitelj izabire kuću grešnoga Zakeja te reče: "Danas je došlo spasenje ovoj kući". Zašto i kako to? Možda zbog toga jer je jedino Zakej bio spreman reći: "Evo, Gospodine, polovicu svoga imanja dajem siromasima. I ako sam koga u čemu prevario, vraćam četverostruko."

Spontano mi se nameće molitva: O, Bože, prođi i danas kućama grešnika. Možda će se naći poneki Zakej. Nadam se među onima koji su za Judine škode rasprodali nacionalno blago, te će ponetko iz kruga onih koji su lako došli do velikih izvora novca poput Zakeja reći: "Evo, Gospodine, polovicu svoga imanja dajem siromasima, a svima koje sam prevario vraćam četverostruko".

Dragi prijatelji, možda se, dok govorimo o tornjevima i zidovima crkve koji su u opasnosti zbog naših grijeha, zapravo bojimo donijeti odluku kakvu je donio Zakej. Možda tu leži ključ problema? Nije li nam opasnost od rušenja zidova isprika? Eh, da je više Zakeja! Sve crkve "srušene zbog ljudskih grijeha" lako bi se izgradile.

Žarko RELOTA

3. studenoga 1994.

Oslobođen Kupres

Nakon dvije godine srpske okupacije postrojbe **Hrvatskog vijeća obrane** 3. studenoga 1994. oslobodile su **Kupres**. Osvajanjem posljednjih srpskih uporišta, desetak kilometara južno od grada, vojnici HVO-a potpuno su očistili put prema Kupresu, a srpska vojska bila je prisiljena na paničan bijeg u smjeru **Glamoča** i **Šipova**. Postrojbe HVO-a u gradu više nisu zatekle neprijateljske vojnike. Rasporedivši se prema **Bugojnu**, **Šipovu** i **Zloselima**, operacijom **Cincar** u tri su dana oslobodile 600 četvornih kilometara, gotovo cijelu **Kuprešku visoravan**. Srpski teroristi doživjeli su težak poraz i na sjevernim prilazima Kupresu, nad kojima je nadzor preuzeo **7. korpus Armije Bosne i Hercegovine**. U akciji je postignut važan čimbenik iznenađenja koji je uzrokovao rasulo u srpskim redovima. O tome svjedoče i goleme količine napušteneog i zaplijenjenog naoružanja, streljiva i ratne tehnike.

8. studenoga 1923.

Nacistički puč u Münchenu

U **Bavarskoj** se, tada još gotovo nepoznat, **Adolf Hitler** odlučio silom dokopati vlasti. Zajedno s budućim ocem **Gestapoa Göringom** i suosnivačem stranke **Röhmom** te uz pomoć juna-

ka **I. svjetskog rata** generala

Ericha von Ludendorffa, na-

mjeravali su izvesti puč u

njemačkoj vojsci, pozivajući

narod na opći ustanak i ru-

šenje demokratske vlasti **Weimarske Republike** u **Berlinu**. U

Münchenu su se 8. studenoga **1923.** u **Pivskoj dvorani** okupili

najpoznatiji bavarski industrijalci i političari. Oko 20.30 sati

jedinice **SA** pod vodstvom **Hermann Göringa** opkolile su

dvoranu, a **Hitler** je upao unutra ispalivši hitac u strop i zagrmio:

"Bavarske i državne vlasti su smijenjene, a oformljena je privremena nacionalna vlada. Vojska i policija hodaju gradom pod barjakom na kojem se nalazi svastika." Ništa od toga nije bilo istina, ustvari su nacisti pod vodstvom **Ernsta Röhma** zauzeli samo zgradu **Ministarstva rata**. Do idućeg jutra policija i vojska neutralizirali su pobunjenike u cijelom Münchenu, a **Röhm** i njegove **SA** jedinice u **Ministarstvu rata** ostale su u potpunosti okružene. Oko 11 sati tri tisuće nacističkih krenulo je prema zgradi **Ministarstva**. Pred zgradom ih je dočekala policija i došlo je do kratkog okršaja. Poginulo je 16 nacističkih i tri policajca. Naposlijetku, **Hitler** je dobio pet godina tamnice, **Ludendorff** je oslobođen, a **Göring** je uspio pobjeći u **Austriju**. **Hitler** je u zatvoru proveo nešto više od godinu dana, a onda je i on pušten...

Leon RIZMAUL

<p>26. 9. 2007. K.D. „Vatroslav Lisinski“, 20 sati Tomislav Fačini, dirigent Kiril Ribarski, trombon, Makedonija</p> <p>Raspored: Fikret Amirin: Azerbejđilanski capriccio, hrvatska premijera Manuel de Falla: Ples vatre, za trombon i orkestar Arthur Pryor: Blue Bells of Scotland, za trombon i orkestar Vittorio Monti: Csantas, za trombon i orkestar Nikolaj Rimski-Korsakov: Scherezada</p>	<p>19. 12. 2007. K.D. „Vatroslav Lisinski“, 20 sati Blagdanski koncert</p> <p>6.2. 2008. K.D. „Vatroslav Lisinski“, 20 sati Živio karneval! Tomaž Kmetič, dirigent, Slovenija Mariachi „Los Caballeros“</p> <p>Raspored: Aaron Copland/Hindley: El salon Mexico Leonard Bernstein: Prekladj, fuga i rifovi Drugi dio programa: Mariachi „Los Caballeros“ i Orkestar HV</p>	<p>11.3. 2008. K.D. „Vatroslav Lisinski“, 20 sati Neven Radaković, dirigent</p> <p>Raspored: Paul Hindemith: Geschwindmarich Robert Kurka: Suita iz opere „Dobri vojak Švejk“ Richard Rodney Bennett: Morning music</p>
<p>7. 11. 2007. K.D. „Vatroslav Lisinski“, 20 sati Tomislav Fačini, dirigent Zoltan Szentpali, rog, Mađarska</p> <p>Raspored: Alexander Borodin: Poljski plesovi Richard Strauss: 3. koncert za rog i orkestar Andelko Klubičari: Muzika za monke orgulje i puhače Paul Hindemith: Symphonie Metamorphosis</p>	<p>21.2. 2008. Preporodna dvorana, 20 sati Tomislav Fačini, dirigent Vlatka Pejhan, violina Sehrenska Poljak, klavir</p> <p>Raspored: Astor Piazzola: Cafe 1930 John Kander: Cabaret, izbor Alban Berg: Kammermusik</p>	<p>8.4. 2008. K.D. „Vatroslav Lisinski“, 20 sati Tomislav Fačini, dirigent Alen Kopunović: Legetiv, orgulje</p> <p>Raspored: Sergej Prokofjev: Lieutenant Kije André Gilmant: Symphonie pour grand orgue et orchestre Richard Wagner: Siegfriedova pogrebna glazba i finale iz Götterdämmerung Samuel Barber: Scherzo za orgulje i orkestar</p>
<p>4.12. 2007. Preporodna dvorana, 20 sati Tomislav Fačini, dirigent Danijel Detoni, klavir</p> <p>Raspored: Benjamin Britten: King Arthur Olivier Messiaen: Egzotične ptice George Enescu: Distast op. 14</p>	<p>27.2. 2008. K.D. „Vatroslav Lisinski“, Mala dvorana, 20 sati Ladislav Fidič, dirigent Big Band Orkestra HV</p>	<p>22.4. 2008. Preporodna dvorana, 20 sati Ivan Repušić, dirigent</p> <p>Raspored: Pratvorba hrvatskog djela Hans Peter Dutt: Dinner for 10 Paul Hindemith: Septet za puhače</p>

ORKESTAR HRVATSKE VOJSKE
SEZONA 2007/2008

Belleville

Belleville je vodeći američki proizvođač vojnih čizama, sa proizvodnjom od gotovo 1,000,000 pari godišnje. Njihove čizme u redovitoj su upotrebi u letaćkim postrojbama i marincima.

ISO 9001
Certified

650 ST - WATERPROOF SAFETY TOE BOOT - USAF

- VANGUARD® konstrukcija ležišta stopala
- Gornjište u sivo zelenoj boji izrađeno od vrhunske goveđe kože i CORDURA® Nylon materijala
- Vodonepropusna membrana
- Unutrasnjost - GORE-TEX®
- Zaštita prstiju čeličnom kapom na razini zaštite sukladnoj standardima ASTM F2412-05 i F2413-05
- Poliuretansko ležište stopala
- Potplat VIBRAM® FIRE & ICE™ dizajna za sigurnije kretanje zaleđenom površinom
- Poliuretanski izmjenjivi uložak
- Visina sare 203 mm

Potplat VIBRAM® - Sierra

CORDURA

COOLMAX®

X-static

SYMPATEx
technology

vibram

NOMEX

Thinsulate
INSULATION

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.

Kustošijanska 8, 10000 Zagreb, Croatia, UII number: 1558340, NATO CAGE CODE: A00AB
tel: +385 1 3772777, fax: +385 1 3730751, info@kroko.hr

www.kroko.hr